

نگارخانه

ماهنامه عمومی سازمان پدافند غیرعامل کشور
دوره جدید / شماره دوم / خرداد ماه ۱۳۹۷

استراتژی «مرد دیوانه» نیکسون در دستور کار ترامپ

بازگشت

«Madman»

صفحه ۸

سردار دکتر جلالی:

ترامپ استراتژی «مرد دیوانه» را انتخاب کرده اما ملت ما از جنگ نمی ترسد؛ برخی برای حفظ قدرت سیاسی، مردم را از جنگ می ترسانند

صفحه ۵

در این شماره می خوانید:

دشمن شناسی رمز پایداری در برابر تهدیدات
علی اصغر زارعی

فریب «دروغ جنگ» را نخوریم
محسن محبی

راهکارهای مقابله با یاغی گری اقتصادی ترامپ
حسین صمصامی

پشت پرده FATF
محمد رضا پورا ابراهیمی

پاستداری از مرزهای زیستی
همایون هاشمی

غفلت از پدافند شهری
محمد رضا رضایی

مهار بحران ها
محمد مهدی مروج الشریعه

جنگ های جدید و شکاف دولت-ملت
محمد جواد جمالی

دوئل شبکه های بومی و تلگرام
علیرضا چابکرو

سازمان پدافند غیرعامل کشور

امام خامنه‌ای «مد ظله العالی»:

پدافند غیرعامل یک اصل خواهد بود برای همیشه، نه برای یک مقطع خاص... مسئله یک مسئله مستمر همیشگی است، ان شاء الله خداوند شما [مجموعه سازمان پدافند غیرعامل] را کمک کند و توفیق بدهد که کارها به بهترین وجه انجام گیرد.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ماهنامه خبری تحلیلی سازمان پدافند غیر عامل کشور

دوره جدید / شماره دوم / خرداد ماه ۱۳۹۷

مدیر مسئول: سردار دکتر غلامرضا جلالی

سر دبیر: دکتر محسن محبی

دبیر تحریریه: محمد اسکندری

اعضای هیئت تحریریه: دکتر حمیدرضا حسینی دانا،

دکتر سامان ولی نوری، حسین جمشیدیان، محمدرضا متانت،

محمد علی زاده، حمید انصاری، فاطمه مهردادیان،

کبری آجربندیان، مهناز رضایی، فاطمه صیدی و...

طراح و صفحه بندی: علیرضا تدریسی

عکاس: حمید اسدی

ترجمه و پژوهش: سمانه قلی زاده

ارتباط با ما: ۰۲۱۲۲۵۱۷۰۱۳

فهرست

یادداشت ردبیر ۴

تیتریک ۵

یادداشت شفاهی ۷

گزارش ۸

مصاحبه ۱۲

مصاحبه ۱۶

مصاحبه ۲۰

مصاحبه ۳۳

دکتر محسن محبی

فریب دروغ جنگ را نخوریم

—ردار دکتر جلالی:

ترساندن مردم از جنگ دروغین خیانت است

دکتر علی اصغر زاری

دشمن شناسی رمز پایداری در برابر تهدیدات

حسین جمشیدیان

ما و استراتژی «مرد دیوانه»

دکتر محمدرضا چوپورا برهیمی

پشت پرده FATF

دکتر حسین صمصامی

راهکارهای مقابله با یاغی گری اقتصادی ترامپ

دکتر علیرضا چابکرو

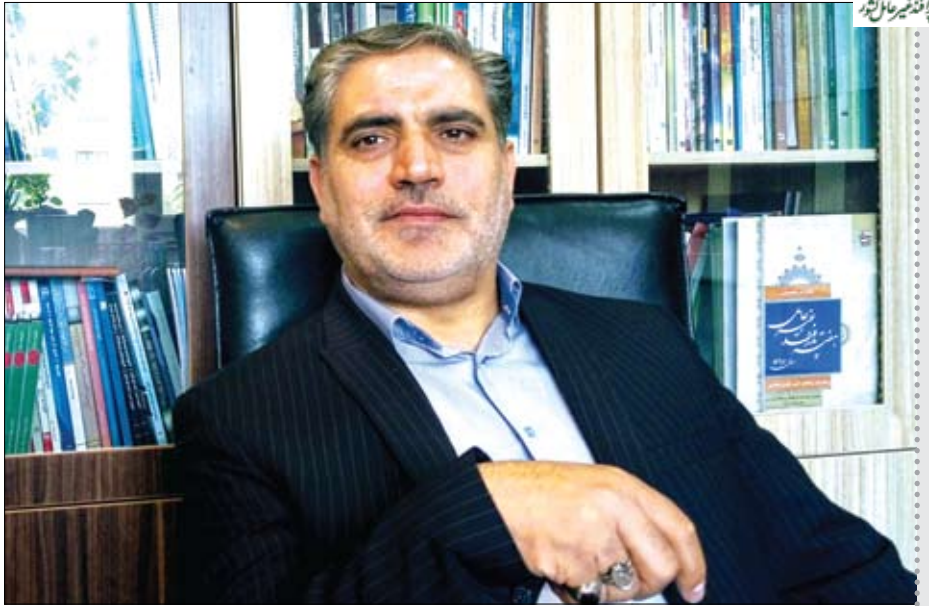
دوئل شبکه های بومی و تلگرام

دکتر محمدرضا رضایی

غفلت از پدافند شهری

یادداشت سردبیر

هیچ‌گاه از نظر توان دفاعی، اقتصادی، سیاسی و بین‌المللی در موقعیتی که اکنون دارد، نبوده است. امروز ایران اسلامی از منظر سیاسی یک پارچه است. حتی برخی گروه‌هایی سیاسی که روزی ادعا می‌کردند چاره حل مشکلات کشور در مسیر مصالحه با آمریکا است به این نتیجه رسیده‌اند که با دشمن فقط باید از موضع قدرت سخن گفت. از نظر توان امنیتی و دفاعی ایران دست بالا در منطقه را داراست و با نابودی داعش نشان داده است که معادلات نظامی به نفع تهران رقم می‌خورد. توان موشکی ایران در منطقه در رتبه نخست است و نیروهای نظامی در آمادگی کامل قرار دارند. جبهه مقاومت در لبنان، سوریه، عراق، یمن و بحرین با نشاط‌تر از همیشه است.

از منظر دیپلماتیک با توجه به خروج یکجانبه آمریکا از برجام، حقوق بین‌المللی از ایران دفاع می‌کند و حتی اروپای شریک آمریکا، وارد تنش با واشنگتن شده است. همین مساله نیز باعث شده است تا دشمن نتواند همچون دفعه گذشته تحریم‌های جهانی را علیه کشور اعمال نماید و عملاً در موضع اقتصادی نیز آنها نمی‌توانند کاری از پیش ببرند. گو اینکه در همین هفته‌های اخیر نیز سیاست‌های تحریمی آمریکا نتوانسته است بر روی موضوعات راهبردی اقتصاد ایران همچون فروش نفت؛ تأثیری بگذارد.

بر این مبنا باید گفت مسئولان کشور همانطور که رهبر انقلاب اشاره کرده‌اند امروز در یک آزمون بزرگ قرار گرفته‌اند که باید از عزت مردم و کشور صیانت کنند. امروز ۸۰ میلیون ایرانی پشت سر سیاست‌های نظام و دولت قرار دارند. تنها راه پیروزی در برابر دشمن ایستادگی، مقاومت و تقویت نیروهای درونی است. امید داریم مسئولان با درک این ظرفیت‌ها و شرایط خطیر، همچون چهار دهه گذشته کشور را به سمت پیروزی رهنمون ساخته و شکست دیگری بر جبهه استکبار وارد آیند. رمز این موفقیت در شرایط کنونی یک جمله است: فریب «دروغ جنگ» را نخوریم.

تحلیلی بر بیانات اخیر مقام معظم رهبر

فریب «دروغ جنگ» را نخوریم

دکتر محسن محبی
معاون توسعه فرهنگی و اطلاع‌رسانی سازمان پدافند غیرعامل کشور

یکی از مهمترین ابزارهای دشمن برای تأثیرگذاری بر فرایند تصمیم‌گیری مسئولان؛ ایجاد برخی شائبه‌ها و تهدیدات است. امروز جنگ اصلی جنگ بر سر اراده‌هاست و آن طرفی که بتواند اراده خود را بر دیگری تحمیل کند پیروز واقعی میدان است.

طی دو دهه گذشته دشمن به ویژه آمریکای جنایت‌کار همواره با ادعای «همه گزینه‌ها روی میز است!» تلاش کرده تا با نوعی تهدید ایران به حملات نظامی، اراده مسئولان و مردم را برای مقاومت در برابر زیاده‌خواهی‌های استکبار بشکند!

استفاده از حربه تهدید نظامی برای تأثیرگذاری بر فرایند تصمیم‌گیری سیاسی مسئولان؛ به ویژه در بزنگاه‌های تاریخی شدت و حدت بیشتری پیدا می‌کند. آنها در تلاش هستند تا با القای نگرانی در جامعه و تردید در عزم مسئولان، عملاً بتوانند امتیاز از ایران اخذ کنند.

اخیراً و بعد از خروج ترامپ از برجام و در حالی که رئیس‌جمهور یاغی آمریکا به تمامی تعهدات بین‌المللی خود پشت پا زده است جوی از سوی برخی رسانه‌های بیگانه و مع‌الاسف طیفی در کشور کلید زده شده است که اگر ایران به خروج آمریکا از برجام پاسخ دهد کشور در شرایط جنگ قرار می‌گیرد!

اما شواهد و قرائن نشان می‌دهد که این موضوع تنها با هدف اجبار ایران به پذیرش نوعی برجام اروپایی مخدوش صورت می‌گیرد. مساله‌ای که به خوبی در بیانات مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مراسم سالگرد ارتحال امام خمینی (ره) مورد اشاره قرار گرفت.

ایشان در این خصوص فرمودند: «امروز هم کسانی درصدد این هستند که یک شکل معیوب از برجام را بر کشور تحمیل کنند؛ دولت‌های خارجی دنبال این هستند و یک عده‌ای در داخل تبلیغ می‌کنند که اگر این نشود، جنگ خواهد شد؛ نه آقا، این دروغ است، این تبلیغ به نفع دشمن است. هدف دشمن معلوم است؛ دشمن درصدد آن است که ما از نقاط قوت خودمان صرف‌نظر کنیم، از عناصر اقتدار ملی خودمان دست برداریم تا راحت‌تر بتواند بر کشور ما، بر ملت ما، بر سرنوشت ما و آینده‌ی ما مسلط بشود؛ یک چنین فکری را آنها کرده‌اند و ملت در مقابل این حرکت ایستاده است؛ این فشار روانی.»

نگاهی به واقعیت‌های میدانی نیز نشان می‌دهد که آمریکایی‌ها و ایادی آنها در منطقه در شرایطی نیستند که بتوانند ماجراجویی جدیدی را در منطقه جنوب غرب آسیا آغاز کنند. از همه مهمتر آنکه ایران اسلامی

نگاهی به واقعیت‌های میدانی نشان می‌دهد که آمریکایی‌ها و ایادی آنها در منطقه در شرایطی نیستند که بتوانند ماجراجویی جدیدی را در منطقه جنوب غرب آسیا آغاز کنند. از همه مهمتر آنکه ایران اسلامی هیچ‌گاه از نظر توان دفاعی، اقتصادی، سیاسی و بین‌المللی در موقعیتی که اکنون دارد، نبوده است

سردار دکتر جلالی در همایش ملی مقاومت، ایثار و پیروز ی تبیین کرد

ترساندن مردم از جنگ دروغین؛ «خیانتی آشکار»

ایران روبرو شده، حرف از آتش بس و تصرف سرزمین‌های اشغال کرده می‌زد. بنی‌صدر هم که با دکترین غلط نظامی فکر می‌کرد می‌تواند کشور قد علم نماید می‌گفت جنگ به بن‌بست رسیده پس سعی کرد این شکست را به اختلافات داخلی در تهران تبدیل کند اما امام خمینی (ره) معتقد بود که جنگ بن‌بست ندارد. بنی‌صدر اصرار داشت که نیروی حمله‌کننده باید حداقل سه تا پنج برابر نیروهای مدافع استعداد داشته باشد و وقتی ارقام سلاح‌ها و امکانات عراق را که تقویت شده بود دید به این نتیجه رسید که نمی‌توان جنگید. رئیس سازمان پدافند غیر عامل در ادامه به عملیات‌های مشترک سپاه و ارتش و آزادی خرمشهر اشاره کرد و گفت: با تدبیر امام خمینی (ره) روی پای خود ایستادیم و با اتحاد خرمشهر آزاد شد و امام فرمودند که خرمشهر را خدا آزاد کرد. وی افزود: اعتماد مردم به امام خمینی (ره) موجب اجماع و یک‌دلی مردم شد و جنگ را که یک تهدید بود به یک فرصت بزرگ و یک دانشگاه انسان‌ساز تبدیل کرد. فرزندان عزیز بسیجی در جبهه به باکری، همت، خرازی، کاظمی و بروجرودی تبدیل شدند و این یعنی دانشگاه انسان‌سازی. سردار جلالی با تاکید بر اینکه خرمشهر نماد پیروزی و ایستادگی است، گفت: بعد از جنگ تحمیلی آن مقاومت‌ها و رشادت‌ها یک بازدارندگی برای کشور ایجاد کرد و با درایت رهبر معظم انقلاب اسلامی در جنگ‌های اطراف کشور مانند حمله آمریکا به عراق و افغانستان و داعش توانستیم سربلند بیرون آمده و پیروز واقعی این بحران‌ها باشیم. آمریکا در افغانستان برای ما جنگید و دشمن ما که طالبان بود را حذف کرد. آمریکا در عراق ما را جنگید و دشمن ما که صدام بود حذف کرد. ایفای نقش بسیار عالی در منطقه و تدابیر رهبری باعث شد که تمام این جنگ‌ها به نفع ایران شود و هزینه‌ها را آمریکا و متحدانش پرداخت کنند. رئیس سازمان پدافند غیر عامل ادامه داد: داعش بنا بر اعترافات سران آمریکا توسط آنها برای آسیب رساندن به انقلاب اسلامی به وجود آمد، اما تجارب دفاع مقدس و انتقال آن توسط سردار سلیمانی به ملت‌های منطقه موجب شکست این پروژه شد و ما توانستیم داعش را شکست دهیم. این یک دستاورد بسیار ارزشمند برای ملت ماست. شکست نظامی داعش بسیار مهم است و ما باید قردان آن باشیم. سردار جلالی گفت: آنها می‌خواستند داعش را در مرزهای ایران مستقر و ایران را تهدید کنند اما امروز محور مقاومت در مرزهای سرزمین‌های اشغالی مستقر است و معادلات تغییر یافته است و ایران اسلامی یک قدرت

همایش «روز ملی مقاومت، ایثار، پیروزی» در دانشگاه صنعت هوایی کشور با حضور سردار غلامرضا جلالی رئیس سازمان پدافند غیر عامل کشور، سردار علی فضلی فرمانده دانشگاه امام حسین علیه السلام و... برگزار شد. سردار جلالی در این همایش با گرمی داشت یاد شهدا گفت: روز سوم خرداد از ایام الله است و بر ما واجب است این روز را بزرگ بدانیم. وی ادامه داد: سوم خرداد نماد مقاومت، ایستادگی و پیروزی در برابر دشمن است و اینکه به یک نماد تبدیل شده و باید به نسل جوان بگوئیم چه شده و چه رشادت‌هایی صورت گرفته است، سوم خرداد می‌تواند به حفظ تمامیت و استقلال کشور کمک کند و اگر ما این مسائل و رمز پیروزی در سوم خرداد را بدانیم می‌توانیم دوباره آن را تکرار کنیم. سردار جلالی گفت: آمریکایی‌ها فکر می‌کردند با رفتن مستشاران نظامی بعد از انقلاب اسلامی کشور ضعیف شده است؛ بنابراین صدام را تجهیز کردند و با نگاه خام به کشور ما، پنداشتند که می‌توانند ایران را اشغال کنند. رئیس سازمان پدافند غیر عامل کشور ادامه داد: دشمن پس از حمله به ما با شجاعت مردمی و نیروهای آماده دفاعی در سرزمین ایران متوقف شد و یک خط پدافندی ناخواسته به او تحمیل شد. صدام وقتی با مقاومت ملت

■ آمریکا در افغانستان برای ما جنگید و دشمن ما که طالبان بود را حذف کرد. در عراق هم دشمن ما که صدام بود حذف کردند

■ دشمنان می خواستند داعش را در مرزهای ایران مستقر کنند اما امروز محور مقاومت در مرزهای سرزمین های اشغالی مستقر است و معادلات تغییر یافته است

■ آمریکایی ها توسط اروپایی ها دودستی برجام را چسبیده اند و می خواهند با استفاده از آن، توان دفاعی و موشکی ایران را محدود کنند

■ آمریکا تلاش می کند تا مطالبه اقتصاد در برابر امنیت را به مردم القاء نماید

منطقه ای و جهانی است که مسائل منطقه بدون حضور ایران قابل حل نیست. وی با اشاره به خروج آمریکا از برجام اظهار داشت: آمریکا با این حرکات می خواهند زمین بازی را عوض کنند. رئیس سازمان پدافند غیر عامل تصریح کرد: آمریکایی ها خواستار حفظ برجام هستند و آن را پایه زیاده خواهی های خود می دانند و خروج آنها از برجام نیز در راستای زیاده خواهی های استکبار جهانی است، اما باید بدانید آمریکایی ها توسط اروپایی ها دودستی برجام را چسبیده اند و می خواهند با استفاده از آن توان دفاعی و موشکی ایران را محدود کنند. یعنی حفظ تعهدات برجامی جمهوری اسلامی و رها کردن تعهدات طرف آمریکایی در برجام، امروز هدف آمریکا می باشد. وی ادامه داد: آمریکا و اروپایی ها از طریق مذاکره و تحریم می خواهند یک دوگانگی امنیت و اقتصاد

را ایجاد و کشور را دچار بحران کنند. مسئله اصلی در این حوزه افکار عمومی مردم است. آمریکا تلاش می کند تا مطالبه اقتصاد در برابر امنیت را به مردم القاء نماید.

رئیس سازمان پدافند غیر عامل کشور گفت: دشمنان ایران اسلامی با استفاده از تلگرام و دیگر ابزار افکار عمومی به دنبال بحران سازی در کشور هستند و در حوادث دی ماه سال گذشته به وضوح دیدیم که با استفاده از تلگرام چطور با افکار عمومی بازی شد. سردار جلالی گفت: تلگرام بخشی از تهاجم آمریکایی ها به افکار عمومی است و شما به وضوح می بینید که در یک روز چندین نسخه فیلتر شکن ارائه می کنند تا فیلتر شدن آن را بی اثر کنند، اما برخی فیلترینگ تلگرام را بحث داخلی می دانند. این یک خطای راهبردی است. وقتی آمریکایی ها در یک روز ابردازه از مایکروسافت و اپل و گوگل را جایگزین ابردازه آمازون در روسیه می کنند این یعنی تقویت راهبردی تلگرام. بنابراین تلگرام امروز فقط به بستری تبدیل شده است که آمریکایی ها پشت سر آن کاملاً صف آرایش کرده و حداکثر حمایت های زیرساختی و سیاسی را دارند. وی راه مقابله با توطئه های دشمنان را حفظ وحدت داخلی دانست و گفت: باید اختلافات و بحث اصولگرا و اصلاح طلب را کنار گذاشت تا دشمنان یک صدا از داخل کشور بشنوند.

دکتر جلالی ادامه داد: سوم خرداد که نماد شهامت و ایستادگی است، سوم خرداد به ما آموخت که از جنگ نترسیم، اما این به معنای آن نیست که ما جنگ طلب هستیم، بلکه ملت ما از کسی نمی ترسد. آمریکا همان کشوری است که در تهاجم نظامی به عراق و سوریه و داعش و جنگ تحمیلی از ملت ایران شکست خورده و باز هم شکست می خورد. وی رئیس جمهور آمریکا را تاجر دانست و گفت: ترامپ استراتژی فردی دیوانه را انتخاب کرده تا ملت های جهان از او بترسند اما ملت ایران با درس گرفتن از جنگ تحمیلی می تواند برای بار چندم آمریکا را شکست دهد و این مهم به شرط حرکت پشت سر مقام معظم رهبری و پیاده کردن استراتژی های ایشان است. ملت ما از جنگ نمی ترسد، این یکی از مولفه های قدرت ملی است. ملت ما با تجربه سوم خرداد از جنگ نمی ترسد. بعضی دوستان داخلی برای حفظ جایگاه و قدرت سیاسی خود، ملت را از جنگ نترسانند. اگر قرار باشد با تهدید به جنگ مردم بترسند و با ترس مردم، دولت عقب نشینی کند این به آن مفهوم است که دشمن هر چه بیشتر ما را تهدید به جنگ می نماید، قرآن می فرماید: «وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ» یعنی تا جایی که می توانید قدرت خود را توسعه دهید تا دشمنان شما و دشمنان خدا از شما بترسند و به شما تهاجم نکنند.

سردار جلالی در حاشیه مراسم نیز در جمع خبرنگاران اظهار داشت: همه مردم و جناح های سیاسی، باید در برخورد با آمریکا وحدت کلمه و هماهنگی و همدلی داشته باشند و مشروعیت بین المللی را حفظ و تحت نظر مقام معظم رهبری حرکت کنند. وی ادامه داد: اروپایی ها اعلام کردند که قدرت دفاعی در برابر تهاجم اقتصادی آمریکا را ندارند و می توان گفت اقتصادشان بدون دفاع است اما حداکثر کاری که اروپایی ها می توانند انجام دهند، این است که در سطح برخی صنایع و بانک هایی که با آمریکا معامله ندارند و در واقع صنایع کوچکی هستند، کار را پیش ببرند. سردار جلالی تصریح کرد: موضوع موشک جز خطوط قرمز و با اقتدار نظام ما ارتباط دارد و ما برای دفاع از کشورمان بر اساس تجربه دفاع مقدس و سوم خرداد یاد گرفته ایم که باید بر سلاح و سامانه خود متکی باشیم. وی ادامه داد: ما به کمک شهدای بزرگوار هم چون حسن طهرانی مقدم توانستیم به توان و فناوری موشکی دست یابیم و در واقع استراتژی دفاعی خود را مبتنی بر آن تعریف کرده ایم، بنابراین حفظ موشک یعنی حفظ قدرت دفاعی و استقلال کشور در برابر سیل تهاجماتی که از سوی دشمنان صورت می گیرد.

رئیس سازمان پدافند غیر عامل کشور در پاسخ به سوالی مبنی بر ادعای رژیم صهیونیستی در خصوص مورد هدف قراردادن نیروهای ایرانی در سوریه گفت: صهیونیست ها در جریان سوریه نقش فعال سازی حوزه تهدید نظامی را در سناریویی که آمریکایی ها ایجاد کردند، بر عهده دارند و خودشان هم می دانند که تهدیدات نظامی شان بلوف است. وی تاکید کرد: آمریکا و رژیم صهیونیستی با به وجود آوردن و پرورش داعش به دنبال این بودند تا داعش را تهدیدی علیه ما در منطقه قرار دهند، در صورتی که امروز رزمندگان محور مقاومت در مرزهای اسرائیل مستقر شده و برای رژیم صهیونیستی تهدید جدی تلقی می شوند.

دشمن‌شناسی

رمز پایداری در برابر تهدیدات

دکتر علی اصغر زارعی، جانشین سازمان
دفاعند غیرعامل کشور

اساساً برای قدم گذاشتن در مسیر درست، نیاز به شناخت کامل دشمن است. دشمن اگر تاکنون نتوانسته انقلاب اسلامی ایران را شکست دهد به دلیل مدیریت حرکتی امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامی و اصولی است که انقلاب بر پایه آن‌ها بنیان شده است. اگر می‌خواهیم با دشمن مبارزه کنیم باید ابتدا او را بشناسیم و اگر ما دشمن را نشناسیم در برابر آن نمی‌توانیم دفاع کنیم.

عدم توجه و شناخت دشمن و به‌حاشیه راندن علما از عوامل شکست نهضت‌های قبل از انقلاب اسلامی است. برای مثال از علل شکست نهضت ملی شدن صنعت نفت، اعتماد و پناه بردن دکتر مصدق به آمریکایی‌ها و ایجاد اختلاف و تفرقه بین دکتر

جان کلام
وصیت‌نامه حضرت
امام (ره) این است که به
دشمنان اعتماد نکنید اگر چه
ظاهر دشمن عوض می‌شود
اما ماهیت دشمن
ثابت است

مصدق و آیت‌الله کاشانی توسط انگلیسی‌ها بود. لذا دشمن‌شناسی یکی از عوامل بسیار مهم در به نتیجه رسیدن نهضت‌ها است. جان کلام وصیت‌نامه حضرت امام (ره) این است که به دشمنان اعتماد نکنید اگر چه ظاهر دشمن عوض می‌شود اما ماهیت دشمن ثابت است. همانگونه که عمل به وصیت پدر از واجبات می‌باشد، وصیت‌نامه حضرت امام به عنوان پدر این امت و انقلاب بر همگان در همه ابعاد واجب است. امروزه باید در همه حوزه‌ها به تهدیدها توجه کرد و آن‌ها را جدی گرفت به عنوان مثال شبکه‌های اجتماعی به تهدید تبدیل شده است هر چند بی‌نیاز از آنها نیستیم ولی در کنار فرصت‌هایی که ایجاد می‌کنند باید به تهدیدات آنها هم توجه کرد. هجمه‌های فرهنگی، سیاسی، حملات زیستی، هسته‌ای، شیمیایی و تحریم‌ها به عنوان طیف‌های مختلف تهدید دشمن علیه کشور است. امروز حتی از علم ژنیتک برای برخورد با جهان اسلام بهره‌برداری می‌شود.

البته در بعد نیروهای مسلح مشکلی نداریم و از سایت‌های موشکی بسیار قوی برخوردار هستیم که می‌توانیم مقابل تهدیدات و دشمنان بایستی‌مان اما در بخش‌های نرم یعنی فرهنگی و اجتماعی نیاز به هوشیاری داریم.

در میان اسنادی که از آمریکایی‌ها منتشر شده اسنادی هست که نشان می‌دهد آنها روسیه، چین و ایران را دشمنان اصلی خود می‌دانند. آمریکایی‌ها ایران را در این سند دشمن خود می‌دانند ولی بعضی در کشور ما هنوز نگاهی تعاملی به دشمن دارند. در این سند «راهبرد قدرت اعمال فشار» به عنوان استراتژی آمریکایی‌ها آمده و مقابله با دشمنان بدون جنگ و درگیری در آن قید شده است. در مدل سازی جدید، آمریکا نوع به کارگیری از قدرت نظامی را تغییر داده است. «راهبرد قدرت اعمال فشار» دشمن در میان قدرت نرم و سخت قرار می‌گیرد که این رویکرد تلاشی برای جایگزینی گزینه نظامی است. برای مثال آمریکایی‌ها در فتنه ۸۸ با راه‌اندازی بزرگ‌ترین شبکه ضدانقلابی و تبلیغات علیه جمهوری اسلامی و ایجاد شکاف بین حکومت و مردم گمان می‌کردند انقلاب اسلامی ساقط خواهد شد اما آمریکایی‌ها از متن مردم آگاه نبودند و در فتنه ۸۸ انقلاب ما یک بار دیگر بیمه شد.

«حسین جمشیدیان»

واقعیت آن است که در حوزه نظری رویه‌ای کاملاً رئالیستی و پراگماتیستی بر حوزه دیپلماسی غرب و به ویژه ایالات متحده حکمفرماست. برخلاف نگاه‌های ایده‌آلیستی افرادی همچون کانت در حوزه روابط بین‌الملل که انسان را دارای سرشتی همگرا با صلح می‌پندارند و حذف جنگ را با دستیابی به ابزارهای بین‌المللی امکان‌پذیر می‌خوانند، نظریه پردازان واقع‌گرای کلاسیک تأکید ویژه‌ای بر اتکای روابط بین کشورها بر مفهوم قدرت دارند. بن‌مایه فلسفی رئالیسم کلاسیک نیز مبتنی بر عقاید ماکیاوولی و هابز است که جنگ همه علیه همه و همچنین موضوع صیانت از نفس را اولویت زندگی بشری می‌پندارند. همچنین از نگاه واقع‌گرایان ایدئولوژی و اخلاق و حقوق ظاهری برای منفعت هستند و اصالت حقیقی ندارد این قدرت و منفعت است که رفتار کشورهای را شکل می‌دهد. حتی در نواقعی گرای نیز رگه‌های اصیل همین جریان ادامه دارد و افرادی همچون کنت والتز تأکید دارد که قواعد سیاست بین‌الملل را در همه زمینه بازیگران صاحب قدرت شکل می‌دهند. در چنین شرایطی ساختارهای بین‌المللی نیز تنها در شرایطی کارا هستند که موازنه قوا بین تمامی قدرت‌ها وجود داشته باشد و در شرایط غیر از موازنه قوا این مکانیسم‌ها عملاً کارا نخواهند بود و باز همان قدرت فائقه است که حرف نخست را می‌زند.

امروز نیز با روی کار آمدن ترامپ و خروج از برجام مشخص شد که آمریکا حتی به قواعد جامعه بین‌المللی که خود از پایه‌ریزان اصلی آن است اعتقاد چندانی ندارد و هر جا که احساس کند نیاز دارد حسب منافع خودش عمل می‌کند حتی اگر

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

ما و مرد دیوانه

رویاهای کابویمشقی تعبیر نمی‌شود

تمام جهان نیز مخالف باشند!

اما نکته حائز اهمیت در شرایط فعلی استراتژی ویژه و خاصی است که ترامپ در حوزه سیاست خارجی در پیش روی خود قرار داده است. (Madman Theory) یا مرد دیوانه نوعی رویکرد در سیاست خارجی است که تلاش دارد به سایر بازیگران گوش‌زد کند که رفتار مرد دیوانه قابل پیش‌بینی نیست و هر لحظه امکان تصمیم‌گیری‌های مخاطره‌آمیز وجود دارد. استفاده از استراتژی «مرد دیوانه» در سیاست خارجی عموماً به ریچارد نیکسون، سی‌وهفتمین رئیس‌جمهور آمریکا طی سال‌های ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۴، نسبت داده می‌شود. او تنها رئیس‌جمهور آمریکا بود که مجبور به استعفا شد و طی دوران ریاست‌جمهوری با مشکلات متعددی مثل بحران نفتی ۱۹۷۳ و رسوایی واترگیت دست و پنجه نرم کرد.

استراتژی «مرد دیوانه» در دوران او مبتنی بر رویکردی ساده بود: به وجود آوردن این باور در میان رهبران شوروی سابق که رفتار آمریکا ممکن است غیرمنطقی و شدیداً پیش‌بینی‌ناپذیر باشد. تئوری بیان می‌کرد که در این صورت، رهبران شوروی از بیم مقابله به مثل، دست به تحریک آمریکا نخواهند زد.

هری باب رابینز هالدمن، رئیس ستاد ریاست‌جمهوری در آن زمان، اینگونه به نقل تئوری از زبان نیکسون می‌پردازد: باب، من به آن تئوری مرد دیوانه می‌گویم. می‌خواهم ویتنامی‌های شمال باور کنند که به نقطه‌ای رسیده‌ام که ممکن است برای توقف جنگ هر کاری انجام دهم.

ما فقط باید آنها را به این جمله برسانیم: «حض رضای خدا، شما می‌دانید که نیکسون درباره کمونیسم وسواس دارد. ما نمی‌توانیم وقتی او عصبانی است مهارش کنیم، آن هم وقتی که دست او روی دکمه هسته‌ای است. هو شی مین شخصاً دو روز بعد در پاریس خواهد بود و برای صلح التماس خواهد کرد.» برای باورپذیر کردن استفاده از استراتژی، نیکسون باید نشان می‌داد که آماده هر کاری است.

کتاب «شبح هسته‌ای نیکسون» (Nixon's Nuclear Specter)، جزئیات بیشتری را درباره استراتژی

■ (Madman Theory)

یا مرد دیوانه نوعی رویکرد در سیاست خارجی است که تلاش دارد به سایر بازیگران گوش زد کند که رفتار مرد دیوانه قابل پیش‌بینی نیست و هر لحظه امکان تصمیم‌گیری‌های مخاطره‌آمیز وجود دارد

■ ستون پنجم آمریکا در داخل ایران به شدت فعال شده است تا با برهم زدن آرامش اقتصادی کشور، برگزاری اعتصابات و تنش‌ها و درگیری‌های قومی و قبیله‌ای سیاستمداران و مسئولان را به جایی برساند که اذعان کنند چاره‌ای جز پذیرش زیاده‌خواهی‌های آمریکا وجود ندارد!

■ مهدی فضایی: ترامپ برخلاف ظاهر دیوانه‌اش، به‌عنوان یک تاجر کلان که با قواعد تجارت به‌خوبی آشنا است، اهل هزینه‌وفایده است و خوب می‌داند در نبرد با ایران، جز «خسارت» دستاوردی نخواهد داشت

نیکسون و کیسینجر و نیز اقدامات صورت‌گرفته در جهت باورپذیری و اجرای آن به دست می‌دهد. برای این کار، مجموعه‌ای از عملیات‌ها در سطح جهانی طی سال ۱۹۶۹ صورت پذیرفت. به عنوان مثال در اکتبر ۱۹۶۹، بمب‌افکن‌های B-۵۲ همراه با کلاهک هسته‌ای و هدف‌گیری شوروی سابق به پرواز درآمدند؛ بی‌آنکه در عمل کاری انجام دهند. هدف از اقدامات این‌چنین، این بود که دولتمردان شوروی متوجه شوند که نیکسون تا چه اندازه می‌تواند خطرناک رفتار کند.

ترامپ نیز در شرایط فعلی در سیاست‌خارجی خود به شدت روی این رویکرد مانور می‌دهد و تلاش دارد تا به حد اعلی بر فرایند تصمیم‌گیری سیاسی سایر بازیگران تاثیر گذار باشد. هرچند برخی این سیاست‌مداری ترامپ را خارج از منافع آمریکا قلمداد می‌کنند اما نگاهی واقع‌بینانه نشان می‌دهد که در دوره‌های قبلی نیز همین اهداف همچون مقابله با توان ایران در منطقه، تحمیل هزینه‌های جنگ‌افروزی‌ها به شرکای اروپایی، تحدید قدرت اقتصادی شرق و ... در دستور کار کاخ سفید بوده است و تنها رویکرد پیگیری آن تغییر کرده است.

اکنون نیز دیپلماسی آمریکا در پی تحمیل این نکته به ایران است که در صورت خروج ایران از برجام و یا عدم آغاز مذاکرات جدید که شامل موضوعاتی همچون موشکی می‌شود ایران با حمله مستقیم آمریکا و رژیم صهیونیستی روبرو می‌شود! البته ستون پنجم آمریکا در داخل ایران نیز به شدت فعال شده است تا با برهم زدن آرامش اقتصادی کشور، برگزاری اعتصابات و تنش‌ها و درگیری‌های قومی و قبیله‌ای سیاستمداران و مسئولان را به جایی برساند که اذعان کنند چاره‌ای جز پذیرش زیاده‌خواهی‌های آمریکا وجود ندارد!

اما خوشبختانه این سیاست غربی‌ها با دقت نظر و هوشیاری مقام معظم رهبری روبرو شده است و ذهن جامعه در خصوص این توطئه روشن گشته است. ایشان در مراسم سالگرد ارتحال بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی فرمودند: «امروز هم کسانی درصدد این هستند که یک شکل معیوب از برجام را بر کشور تحمیل کنند؛ دولت‌های خارجی دنبال این هستند و یک عده‌ای در داخل تبلیغ می‌کنند که اگر این نشود، جنگ خواهد شد؛ نه آقا، این دروغ است، این تبلیغ به نفع دشمن است. هدف دشمن معلوم است؛ دشمن درصدد آن است که ما از نقاط قوت خودمان صرف‌نظر کنیم، از عناصر اقتدار ملی خودمان دست برداریم تا راحت‌تر بتواند بر کشور ما، بر ملت ما، بر سرنوشت ما و آینده‌ی ما مسلط بشود؛ یک‌چنین فکری را آنها کرده‌اند و ملت در مقابل این حرکت ایستاده است؛ این فشار روانی.» با این حال با توجه به در نظر گرفتن بسیاری از مولفه‌ها می‌توان اذعان کرد که آمریکا و غرب به هیچ وجه در شرایطی نیستند که بخواهند ماجراجویی جدیدی را در منطقه آغاز کنند به خصوص آنکه امروز ایران در بهترین شرایط ممکن خود بعد از پیروزی انقلاب اسلامی قرار دارد. خطا در برآورد وقوع جنگ از هر طرف که صورت بگیرد خسارت‌بار است؛ چه آنکه جنگ در حال وقوع را نادیده بگیریم و چه اینکه تهدید به جنگ غیرواقعی و در چهارچوب عملیات روانی را قطعی قلمداد کنیم. نادیده گرفتن جنگ در حال وقوع، منجر به عدم آمادگی و غافلگیری می‌شود و قطعی قلمداد کردن «تهدید غیرواقعی به جنگ» منجر به کوتاه آمدن در برابر دشمن و امتیاز دادن و پذیرش ذلت؛ بنابراین مسئولان طراز اول کشور باید در این باره برآورد و ارزیابی دقیقی داشته باشند.

مهدی فضایی کارشناس مسائل سیاسی در این خصوص معتقد است: «قدرت بازدارندگی و دفاعی بالای ایران دلیل متقنی برای پوچ بودن شعارهای آمریکاست؛ قدرتی که توان و آمادگی اقدام علیه تمام منافع آمریکا و هم‌پیمانانش در منطقه را دارد و همه‌ی پایگاه‌ها و ناوهای آمریکا در منطقه زیر آتش موشک‌ها و دیگر ظرفیت‌های نظامی او قرار دارند. به این دلایل اضافه کنید «شرایط داخلی آمریکا» را که با بدهی چند هزار تریلیون دلاری، جنگ اقتصادی با چین و اروپا و... و مخالفت نخبگان این کشور با ترامپ دست‌وپنجه نرم می‌کند.»

وی می‌افزاید: «حال، آیا آمریکایی که رئیس‌جمهورش چندین بار از هزینه بی‌حاصل ۷ تریلیون دلاری کشورش در منطقه ابراز ناخرسندی کرده، در حضور رسمی در عراق و افغانستان شکست خورده، در جنگ نیابتی در منطقه مفتضح شده، در صورت ورود به جنگ مستقیم و سخت با جمهوری اسلامی ایران تمام نیروهای مستقر خود در منطقه و هم‌پیمانانش را در معرض خطر قطعی ایران و هم‌پیمانانش قرار می‌دهد و از قدرت بالای دفاعی ایران که به سرعت می‌تواند افزایش هم یابد مطلع است، ممکن است وارد نبردی شود که پایانش در خوش‌بینانه‌ترین حالت برای او نامعلوم است؟»

مدیرعامل اسبق خبرگزاری فارس ادامه می‌دهد: «آمریکا خوب می‌داند جمهوری اسلامی ایران اهل جنگ نیست اما در صورت وقوع، مرد جنگ است! ترامپ برخلاف ظاهر دیوانه‌اش، به‌عنوان یک تاجر کلان که با قواعد تجارت به‌خوبی آشنا است، اهل هزینه‌وفایده است و خوب می‌داند در چنین نبردی، جز «خسارت» دستاوردی نخواهد داشت.»

فضایی در پایان تاکید دارد: «آمریکا فقط در صورتی به ایران حمله‌ی نظامی خواهد کرد که ایران مؤلفه‌های قدرت خود از جمله «توان موشکی»، «نفوذ منطقه‌ای»، «انسجام داخلی» و «ایمان به خدا» را از دست داده باشد؛ هدفی که با لطف‌الحیل آن را دنبال می‌کند. پس مادامی که جمهوری اسلامی ایران قدرتمند است و از این مؤلفه‌ها برخوردار، هیچ قدرتی جرئت تعرض سخت به ایران را دارد؛ بنابراین جنگ، دروغی بیش نیست.»

یکی از بہترین

من یک
کارگرم

ایران
از کالای
حما

متوسط‌توانایی‌ها و برجستگی‌های

کارگرایانی از متوسط دنیا بالاتر است.

کارگرایانی

کارگرهای دنیا است

رییس کمیسیون اقتصادیه مجلس در گفت‌وگو با «صیانت پایدار» عنوان کرد

پشت پرده FATF تضعیف منافع ملی است

دشمن به دنبال قطع ارتباط ایران و گروه‌های مقاومت

برجام به یکدیگر وابسته هستند؟
FATF یک سازمان بین‌المللی است که بر اساس سیاست‌های مبارزه با پول‌شویی، توسط تعدادی از کشورها تأسیس و موضوعات مرتبط با شفافیت مالی دولت‌ها را بررسی می‌کند. از این منظر شاید به برجام ارتباط مستقیمی نداشته باشد اما می‌تواند به عنوان ابزاری برای فشار علیه جمهوری اسلامی ایران باشد. البته در نظر داشته باشید که ما هم هرگز تعهد نداده‌ایم که اگر عضو FATF باشیم در برجام هم باقی بمانیم و یا برعکس.

◀ در واقع این احتمال وجود دارد که غربی‌ها از این لایحه به عنوان ابزار سیاسی علیه کشورمان استفاده کنند؟

بله. این احتمال بعید نیست. غربی‌ها می‌توانند با اعمال فشار در قبال اکتشاف پلن‌های FATF و اقدامات اجرایی، بر عدم تحقق مفاد برجام تأثیر بگذارند. صریح می‌گوییم که از شفافیت مالی استقبال می‌کنیم اما فشارهای سیاسی FATF را نمی‌پذیریم.

◀ برخی کارشناسان بر این باورند که دستورالعمل اجرایی کارگروه FATF به صورتی نوشته شده است که هم قابل اجرا توسط کلیه اعضا باشد و هم اینکه مبادلات پولی قانونی کشورهای عضو را محدود نکند و مانع توسعه اقتصادی کشورها نشود. نظر شما چیست؟
در واقع شما به حق تحفظ اشاره می‌کنید. در این خصوص هم دو دیدگاه وجود دارد. برخی اعتقاد دارند بر اساس قانون خودمان می‌توان حق شرط در نظر گرفت اما برخی عنوان می‌کنند اگر کشورهای عضو FATF به اجماع برسند که این موضوع صحیح نیست، می‌تواند حق شرط را ابطال کنند. به نظر می‌رسد ورود به اکتشاف پلن‌ها و محورهای FATF در شرایط کنونی به صلاح نیست.

◀ لزوم تغییر مواضع کشورمان در خصوص گروه‌های مقاومت هم می‌تواند از تبعات پیوستن به این کنوانسیون باشد؟
بله. نگرانی‌هایی مبنی بر اینکه در صورت پذیرش FATF باید مواضع کشورمان نسبت به محور مقاومت تغییر کند، وجود دارد.

◀ کبری آجرندیان
خروج آمریکا از برجام و بدعهدی آمریکایی‌ها در عمل به تعهدات این توافقنامه بین‌المللی باعث شد تا بررسی و تصویب لویحی چهارگانه در خصوص مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم موسوم به «FATF» با چالش‌هایی بیش از گذشته مواجه شود. محمدرضا پورابراهیمی رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس دهم معتقد است در شرایط فعلی نه تنها ورود به محورهای FATF به صلاح نیست، بلکه مجلس در مقام قوه تقنینی کشور، با بررسی دقیق این مقوله به ملت اطمینان خاطر می‌دهد که به هیچ عنوان از منافع ملی کشور عبور نخواهد کرد.
متن کامل گفتگوی «صیانت پایدار» با محمدرضا پورابراهیمی نماینده مردم کرمان و رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی را در زیر می‌خوانید:
◀ به عنوان سوال نخست؛ آیا FATF و

■ برخی اعتقاد دارند بر اساس قانون خودمان می‌توان حق تحفظ در برابر مفاد FATF در نظر گرفت اما کارشناسان عنوان می‌کنند اگر کشورهای عضو FATF به اجماع برسند که این موضوع صحیح نیست، می‌تواند حق شرط را ابطال کند

■ ورود به اکتشاف پلن‌ها و محورهای FATF در شرایط کنونی به صلاح کشور نیست

پدافند رسانه‌ای در برابر عملیات روانی دشمن

محمد اسکندری

جهان امروز جهان رسانه‌هاست. امروز ذهنیت افکار عمومی عملاً تعیین‌کننده معادلات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ... است و این معادله نیز در اختیار رسانه‌ها قرار دارد. حتی جنگ‌ها نیز به عرصه رسانه کشیده شده‌اند و بیشترین هزینه‌ها از سوی کشورها در زمینه دیپلماسی سفید یا عمومی در بخش رسانه‌ها صورت می‌گیرد.

این رسانه‌ها هستند که تعیین می‌کنند مردم چگونه ببینند و اساساً به چه ببینند! رسانه‌ها می‌توانند هر مسأله‌ای که خود بخواهند را در

معرض توجه افکار عمومی قرار دهند و هر آنچه که نمی‌خواهد از دید مردم دور کند. نگاهی به عملکرد جبهه رسانه‌های دشمن طی یک دهه گذشته نیز نشان می‌دهد که آنها برنامه‌ریزی دقیق، جامع و گسترده‌ای را برای تحت تأثیر قرار دادن افکار عمومی جامعه ایران در دست اجرا دارند که با هزینه‌های سنگین پیگیری می‌شود. از سوی دیگر پیدایش رسانه‌های نوینی همچون شبکه‌های اجتماعی فرصت تازه‌ای را برای دشمن پدید آورده است تا با تزریق یاس، ناامیدی، شبهه، دروغ و ... جامعه را ملتهب کند. حوادث دی‌ماه سال ۱۳۹۶ نمودی از تأثیر منفی رسانه‌های بیگانه به ویژه شبکه‌های اجتماعی معاند در معادلات سیاسی کشور بود.

بر این مبنا اگر بپذیریم که کشور از منظر رسانه‌های مورد تهدید واقع شده است آنگاه با نگاه پدافند غیرعامل می‌توان الزامات و بایسته‌هایی تعریف کرد که بر اساس آن این تهدیدات به حداقل خود کاهش پیدا کند.

به زعم راقم این سطور، مهمترین پاتک به هجمه رسانه‌های دشمن، داشتن رسانه‌های فعال، توانمند، خلاق و امیدبخش داخلی است. رسانه وقتی رسانه است که دارای مخاطب باشد. به نظر می‌رسد یکی از دلایلی که بخشی از جامعه به اخبار و تحلیل‌های رسانه‌های بیگانه رجوع می‌کنند عملکرد ضعیف برخی رسانه‌های داخلی باشد. البته نافی زحمات و تلاش‌های ارزشمند رسانه ملی نیستیم اما ذائقه و سلیقه مخاطب امروز با یک دهه گذشته بسیار متفاوت شده است. اتفاقاً تجربه نشان داده است هرگاه رسانه ملی خلاقیت و نوآوری داشته مورد استقبال عمومی جامعه قرار گرفته است. ما معتقدیم رسانه ملی دارای سرمایه اجتماعی گسترده‌ای است اما فقدان خلاقیت‌ها و نوآوری‌های رسانه‌های سبب شده تا برخی مخاطبان به سمت رسانه‌های فارسی‌زبان بیگانه گرایش پیدا کنند.

از سوی دیگر ضرورت دارد تا رسانه‌های داخلی به تمامی نیازهای مخاطبان خود پاسخ دهند. تمام رسانه خبر نیست بلکه کارکردهای تفریحی، آموزشی و ... نیز از وظایف رسانه‌ها به حساب می‌آید. ما باید به تمام نیازهای مخاطبان خود پاسخ دهیم و رسانه را خلاصه در اخبار و تحلیل نبینیم. ضمن آنکه در پوشش اخبار نیز باید حتی‌المقدور به تمام نیازهای مخاطبان پاسخ داد. در شرایط کنونی عملاً سانسور خبر معنا و مفهومی ندارد و تنها به از بین رفتن اعتماد عمومی به رسانه سانسورکننده منتج می‌شود. بارها مشاهده شده است که در غیاب پوشش خبری رسانه‌های داخلی از برخی موضوعات خاص، رسانه‌های بیگانه با در دست گرفتن جریان خبری مفاد و اغراض خود را به خورد افکار عمومی داده‌اند در حالی که با ورود رسانه‌های داخلی می‌توان این مسأله را حل کرد.

بعد دیگر پدافند در برابر هجمه رسانه‌های دشمن به موضوع سواد رسانه‌ای باز می‌گردد. منظور از سواد رسانه‌ای آگاهی و اشراف در بهره‌گیری از رسانه‌هاست. متأسفانه برخی از جوانان ما به دلیل عدم آگاهی کامل با گاردی باز در برابر محتوای تولیدی رسانه‌های بیگانه قرار می‌گیرند در حالی که اگر از پیش نسبت به اغراض و جهت‌گیری‌های رسانه‌ها آشنا باشند کمتر در معرض خطر قرار می‌گیرند.

برای مثال باید این سوال پرسیده شود که چرا شبکه‌های فارسی‌زبان با هزینه‌های میلیاردی ۲۴ ساعته در حال پخش فیلم و سریال‌هایی با موضوعات غیراخلاقی، ضددینی و ... برای مخاطبان ایرانی هستند؟! شبکه‌هایی همچون بی بی سی فارسی، من و تو و ... از کجا تأمین مالی می‌شوند و چه هدفی را پیگیری می‌کنند؟! برخی شبکه‌ها چرا تبدیل به تربیون ناسزاگویی به مذاهب اسلامی شده‌اند؟! آیا به جز ایجاد اختلافات مذهبی و طائفه‌ای، هدفی پشت سر این برنامه‌ها وجود دارد؟!

همچنین در بعد رسانه‌های نوین همچون شبکه‌های اجتماعی ضرورت ایجاد رسانه‌های بومی احساس می‌شود که خوشبختانه اخیراً این اتفاق خوش‌یمن روی داد و ما شاهد یک کوچ گسترده از شبکه‌های اجتماعی بیگانه که هیچ نظارتی روی محتوای توزیعی در آنها نبود، به شبکه‌های داخلی هستیم که محیطی امن‌تر، پاک‌تر و انسانی‌تر است. هر چند هنوز در بخش تولید محتوای مناسب برای این مدل از رسانه‌ها نقاط ضعف وجود دارد که باید برطرف گردد.

در پایان باید تأکید کنیم که ما باید اصول پدافند غیرعامل در برابر هجمه رسانه‌های دشمن را نیز مورد توجه قرار دهیم چرا که آسیب‌پذیری از این بخش کمتر از سایر بخش‌های زیرساختی نیست.

« تفاوت دیدگاه و تعریف ما با تعاریف کشورهای غربی

از تروریسم، این دغدغه را به وجود آورده است؟

بله. همین طور است. در واقع اگر نتوانیم بر اساس ادعاها، تعریف تروریسم از دیدگاه خودمان را در مجامع بین‌المللی اثبات کنیم، آنها می‌توانند علیه کشورمان اقدام کنند. به عنوان مثال، جمهوری اسلامی ایران، حزب‌الله را جریان مقاومت می‌داند و آنها تعریف تروریستی از این جبهه دارند. بر همین اساس، اگر نتوانیم در قانون، موضوع حق تحفظ را بگنجانیم و به دنیا هم این موضوع را اعلام نکنیم، بروز مشکلات جدید و جدی، قطعی به نظر می‌رسد.

« با توجه به دیدگاه‌های مطرح شده، به نظر می‌رسد این

لایحه فقط ماهیت اقتصادی ندارد. نظر شما چیست؟

همین طور است. این لایحه از یک سو اقتصادی و از سوی دیگر، کاملاً سیاسی است. با توجه به اینکه دولت دو لایحه «مبارزه با پولشویی» و همچنین مبارزه با تأمین مالی تروریسم را به مجلس ارائه کرده، مقرر بود این دو لایحه در کمیسیون اقتصادی بررسی و نتیجه گزارش کارشناسی خودمان را هم در آن اعمال کنیم، اما هیات رئیسه مجلس دو لایحه دولت را به کمیسیون حقوقی و قضایی ارجاع داد. با توجه به اینکه به طور مستقیم امکان اعمال نظر در این دو لایحه را نداشتیم و باید نظراتمان را به کمیسیون حقوقی و قضایی ارائه می‌دادیم، طبیعی است که نمی‌توانیم آن را صرفاً اقتصادی بدانیم. همین طور تفاوت‌هایی که در برخی تعاریف سیاسی با غربی‌ها داریم و اثرگذاری آنها بر روند اجرایی شدن این لایحه، دلیل دیگری است که نتوانیم این لایحه را اقتصادی محض بدانیم.

« آیا مجلس به تنهایی در این باره تصمیم‌گیری

می‌کند؟

خیر. از آن‌جا که این موضوع به طور مستقیم با مصالح ملی کشور گره می‌خورد، باید پس از تصمیم نهایی مجلس، شورای عالی امنیت ملی نیز آن را تأیید کند.

« واکنش‌های شدید از سوی مخالفان این لایحه را

شاهد بودیم. به نظر شما این لایحه چه سرنوشتی خواهد داشت؟

در حال حاضر که این لایحه دو ماه مسکوت ماند ولی در نهایت صحن مجلس باید در این باره به تصمیم‌گیری و اجماع برسد. تأکید ما بر این است که پذیرش هرگونه تعهدات در گروه ویژه اقدام مالی، باید متناسب با منافع ملی ما باشد؛ حتی اگر تعهداتی هم داده شده است که خلاف منافع ملی باشد، مجلس در نهایت متنی را مصوب خواهد کرد که منافع ملی و راهبردی ما را تأمین کند. نگاه ما این است که همه مقررات مالی باید از شفافیت برخوردار باشد و با نهادهای بین‌المللی هم همکاری کنیم ولی اینکه نهادی مانند FATF بخواهد با فشار و سیاسی‌کاری مسائلی را بر ما تحمیل کند، اطمینان داشته باشید مجلس بندهای مغایر با منافع ملی در FATF را نمی‌پذیرد.

« آیا در حال حاضر (بدون الحاق به این کنوانسیون) در

زمینه مبارزه با تأمین مالی تروریسم خلاء قانونی داریم؟

خیر. قوانین در کشورمان مبتنی بر شفافیت است. پیش از اینکه بحث‌های درباره FATF مطرح شود، مجلس قوانینی از جمله مبارزه با تأمین مالی تروریسم را مصوب کرده بود که در راستای سیاست‌های FATF به شمار می‌رود.

« ممنون از اینکه وقتتان را در اختیار مخاطبان ماهنامه

«صیانت پایدار» قرار دادید.

برای شما آرزوی توفیق می‌کنم.

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

تهدیدی به نام اسراف انرژی

حمید انصاری

علی‌رغم تلاش دولت‌ها برای کاهش استفاده از سوخت‌های فسیلی و انرژی‌های هیدروکربنی هنوز هم نفت و گاز و میعانات آنها اصلی‌ترین منبع انرژی در جهان هستند. رشد و توسعه اقتصادی در قرن ۲۱ نیازمند توجه جدی منابع اولیه انرژی یعنی نفت و گاز می‌باشد.

دولت‌های ملی و قدرت‌های در حال رشد در منطقه آسیا یعنی چین و هند و ژاپن از یک سو و قدرت‌های آتلانتیک یعنی اروپا و آمریکا نیز به طور همزمان به همین منابع انرژی برای رشد و توسعه خود نیازمند می‌باشند. مصرف انرژی جهانی بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰، ۲۸ درصد رشد خواهد داشت. بیشتر تقاضای افزایش مصرف انرژی مربوط به کشورهای غیرعضو در سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) خواهد بود که رشد مصرف انرژی ۴۱ درصدی را تجربه خواهند کرد. چین و هند به تنهایی مسئول ۵۰ درصد افزایش مصرف انرژی جهان تا سال ۲۰۴۰ خواهند بود. بخش صنعت پیش‌تاز مصرف انرژی بوده و ۵۰ درصد مصرف انرژی جهانی تا سال ۲۰۴۰ مربوط به این بخش است. بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان در این دوره بدون تردید نفت خواهد بود که بیش از ۳۰ درصد انرژی جهان را به خود اختصاص می‌دهد. طی همین دوره مصرف سوخت مایع در جهان از میزان روزانه ۹۵ میلیون بشکه به ۱۱۳ میلیون بشکه خواهد رسید. از لحاظ جایگاه انرژی، ایران دومین کشور دارای ذخایر ثابت شده نفت (بعد از عربستان) در

جهان، چهارمین کشور بزرگ تولیدکننده نفت خام (بعد از عربستان، روسیه و ایالات متحده) و دومین کشور بزرگ تولیدکننده و صادرکننده نفت اوپک بعد از عربستان است. شاخص‌های گاز طبیعی نیز به همان‌سان چشمگیر هستند. ایران دومین کشور بزرگ دارای ذخایر ثابت شده گاز (بعد از روسیه، ایالات متحده و کانادا) می‌باشد. ایران همچنین از مکان استراتژیک نزدیک به بازارهای پرسود انرژی آسیا و نزدیک به اروپا با دسترسی آسان برخوردار است تخمین‌هایی که در مورد ذخایر نفت خلیج فارس (شامل کشورهای عربستان سعودی، ایران، عراق، کویت، قطر، امارات متحده عربی، عمان و بحرین) زده شده، غالباً حول و حوش ۶۰ درصد در نوسان است. به عنوان مثال، طبق گزارشی از اداره اطلاعات انرژی وزارت انرژی آمریکا، در سال ۲۰۰۹، کشورهای خلیج فارس در حالی ۲۹ درصد نفت جهان را تولید می‌کردند که از ۵۹ درصد (۷۱۵ میلیارد بشکه) ذخایر نفت خام جهان برخوردار بودند. امروزه در آمریکا حدود ۲۵ درصد نفت مصرفی در عرصه صنعت - چه برای تأمین سوخت صنعتی و چه برای تهیه برخی مواد صنعتی مثل مواد پتروشیمی و آسفالت - و نزدیک به ۷۰ درصد آن در عرصه حمل و نقل مورد استفاده قرار می‌گیرد. نفت در عرصه صنعت به جریان تولید و در عرصه حمل و نقل به تجارت محصولات و خدمات لازم رونق می‌دهد. بنابراین رونق اقتصاد آزاد بین‌الملل بدون منابع انرژی مناسب و کافی اصولاً امکان‌پذیر نیست. با این تفاسیر موضع امنیت انرژی برای تمامی کشورهای جهان چه مصرف‌کننده و چه صادرکننده بسیار مهم است و لذا حفظ امنیت انرژی و تأمین منابع نفت و گاز برای قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی از اولویت حیاتی در قرن ۲۱ برخوردار می‌باشد. واژه امنیت انرژی به عرضه مداوم و مطمئن با قیمت‌های معقول در حامل‌های انرژی باز می‌گردد. کسانی که از این واژه استفاده می‌کنند، به دنبال آن هستند که تهدیدات ژئوپلیتیکی، اقتصادی، تکنیکی، زیست محیطی و روانی ناظر بر بازارهای انرژی را کم نمایند. اما مراد از به کار بردن این واژه توسط سیاستمداران ناظر بر این موضوع است که اولاً دسترسی آسان و بدون احتمال خطر به منابع نفت و

گاز جهانی وجود داشته باشد. ثانیاً این منابع به صورت منطقی دارای تنوع و گوناگونی از لحاظ منطقه جغرافیایی منابع و همچنین مسیرهای انتقال باشند و ثالثاً جریان نفت و گاز عموماً از نقاطی تأمین گردند که احتمال ثبات و عدم تغییر در حکومت‌های آنان درازمدت و طولانی باشد. بنابراین مصرف‌کنندگان نفت و گاز، امنیت انرژی را از دیدگاه خود مطرح می‌سازند و طبیعی است که تولیدکنندگان نیز به دنبال تعریف خاص خود از این مفهوم باشند. امنیت انرژی برای تولیدکنندگان در آن است که به یک بازار مداوم و همراه رشد منطقی در آینده دسترسی داشته باشند، زیرا اکثر تولیدکنندگان نفت از گروه اقتصادهای تک‌محصولی هستند که به فروش نفت عمیقاً وابسته‌اند و هرگونه احتمال کم شدن تقاضا و یا توجه کشورهای توسعه‌یافته به انرژی‌های جایگزین و یا ترجیح آنان در تأمین نفت و گاز از کشورهای غیراوپک به معنای ایجاد مانع در توسعه اجتماعی و رشد اقتصادی این کشورهاست.

گاز جهانی وجود داشته باشد. ثانیاً این منابع به صورت منطقی دارای تنوع و گوناگونی از لحاظ منطقه جغرافیایی منابع و همچنین مسیرهای انتقال باشند و ثالثاً جریان نفت و گاز عموماً از نقاطی تأمین گردند که احتمال ثبات و عدم تغییر در حکومت‌های آنان درازمدت و طولانی باشد. بنابراین مصرف‌کنندگان نفت و گاز، امنیت انرژی را از دیدگاه خود مطرح می‌سازند و طبیعی است که تولیدکنندگان نیز به دنبال تعریف خاص خود از این مفهوم باشند. امنیت انرژی برای تولیدکنندگان در آن است که به یک بازار مداوم و همراه رشد منطقی در آینده دسترسی داشته باشند، زیرا اکثر تولیدکنندگان نفت از گروه اقتصادهای تک‌محصولی هستند که به فروش نفت عمیقاً وابسته‌اند و هرگونه احتمال کم شدن تقاضا و یا توجه کشورهای توسعه‌یافته به انرژی‌های جایگزین و یا ترجیح آنان در تأمین نفت و گاز از کشورهای غیراوپک به معنای ایجاد مانع در توسعه اجتماعی و رشد اقتصادی این کشورهاست.

■ از دیدگاه پدافند غیر عامل امنیت انرژی در کشور ما ابعاد چندگانه دارد که یکی از مهمترین آنها کاهش مصرف سوخت است

■ سالانه معادل ۲۷۰ میلیون تن نفت خام انرژی مصرف می‌کنیم این در حالیست که کشوری مانند ترکیه که تقریباً هم‌اندازه ایران جمعیت دارد، نصف ایران انرژی مصرف می‌کند

امنیت انرژی دارای دو بعد کوتاه مدت و بلند مدت می‌باشد در بعد بلندمدت سرمایه‌گذاری کلان برای تأمین انرژی همراه با توسعه اقتصادی و ملاحظات زیست محیطی پایدار مطرح است و در نگاه کوتاه‌مدت توانایی سیستم انرژی بر واکنش سریع به تغییرات ناگهانی در برابر تعادل عرضه و تقاضا و مسائل بازار مطرح است. فقدان امنیت انرژی بدون شک آثار و تبعات اقتصادی و اجتماعی فراوانی را به دنبال دارد. امروزه و در عصر حاکمیت گفتمان ژئواکونومیک در کشور ما که در هارتلند انرژی فسیلی جهان قرار گرفته و در جایگاه و قامت کشوری که صادرکننده و شریک بزرگ تجارت جهانی نفت است و نقش بسیار مهمی را در معادلات انرژی جهان ایفا کند؛ امنیت انرژی بدون تردید اهمیت بالایی دارد، خاصه اینکه کشور ما عمده توان اقتصادی خود را مرهون نفت و گاز است. از دیدگاه پدافند غیر عامل امنیت انرژی در کشور ما ابعاد چندگانه دارد که یکی از مهمترین آنها کاهش مصرف سوخت است. صرفه‌جویی در مصرف انرژی باید جزئی از راهبرد امنیتی ما در ارتباط با انرژی باشد. کشور ما با ۱۵۸ میلیارد بشکه ذخائر نفتی کشف شده نزدیک به ۱۰ درصد از کل منابع کشف شده نفتی جهان را داراست اما متأسفانه مصرف انرژی در کشور ما بسیار بالاست. سالانه معادل ۲۷۰ میلیون تن نفت خام انرژی مصرف می‌کنیم این در حالیست که کشوری مانند ترکیه که تقریباً هم‌اندازه ایران جمعیت دارد، نصف ایران انرژی مصرف می‌کند. در واقع ما تقریباً ۱ درصد جمعیت جهان را در اختیار داریم اما ۲ درصد انرژی جهان را مصرف می‌کنیم و در زمینه مصرف انرژی در بین ۱۰ کشور اول دنیا قرار داریم. مصرف سوخت

دکتر حسین صمصامی سرپرست وزارت اقتصاد در دولت نهم و عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی در گفتگو با خبرنگار ماهنامه صیانت پایدار با اشاره به برنامه آمریکایی‌ها برای اعمال تحریم‌ها علیه اقتصاد ایران گفت: به نظر می‌رسد پس از طی تحریم‌های ۱۸۰ روزه، تحریم نفتی ایران به شکل سخت‌گیرانه‌تری در دستور کار قرار گیرد که با توجه به وابستگی ارزی کشور به فروش نفت می‌تواند تبعات قابل توجهی در اقتصاد کشور بجا بگذارد. وی افزود: در سال ۹۰ که تحریم‌های چندلایه‌ای علیه ایران اعمال شد، نظام بانکی تحریم شد و عملاً با بستن سوئیفت کار نقل و انتقال پول به شدت دشوار شد و هدایت نقدینگی به سمت تولید مولد دچار چالش گردید؛ با کاهش درآمدهای ارزی و تنزل ارزش پول، دلار در سال ۹۰ از ۱۱۰۰ تومان به ۴۰۰۰ هزار تومان رسید و باعث شد رشد

در گفت‌گویی دکتر صمصامی سرپرست وزارت اقتصاد در دولت نهم با «صیانت پایدار» بررپی شد

راهکارهای مقابله با یاغی‌گری اقتصادی ترامپ

دولت مقابل فرار مالیاتی ۱۲۰ هزار میلیارد تومان بی‌استد

در حالیست که پیش‌بینی درآمد حاصل از فروش نفت نیز حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده، لذا با شناسایی پایه‌های مالیاتی می‌توان انتظار داشت کسری بودجه دولت از این محل تامین شود. وی در پاسخ به این سوال که آیا سامانه شناسایی فرار مالیاتی در کشور فراهم است یا خیر؟ تأکید کرد: تقریباً سامانه شناسایی درآمدی در کشور وجود دارد که باید با مرتبط ساختن سامانه بانکی با سیستم مالیاتی تکمیل شود و در صورت راه‌اندازی این سامانه نقدینگی و سرمایه‌های سرگردان که در بازارهای مالی نظیر دلار، سکه و مسکن کاووش می‌کنند مشمول مالیات شده و ضمن کنترل نقدینگی فرار مالیاتی نیز کاهش می‌یابد. صمصامی خاطر نشان کرد: قانون ۱۶۹ مکرر مالیاتی در سال ۹۴ ابلاغ شده اما هیچگاه اجرایی نشده است. این اقتصاددان همچنین با اشاره به راه‌حل‌های کوتاه‌مدت عبور اقتصاد کشور از تحریم‌ها گفت: جلوگیری از واردات بی‌رویه و سد خروج ارز از کشور اولویت تام اقتصاد کشور است؛ اکنون در کمال حیرت می‌بینیم در سامانه ثبت سفارش که توسط دولت برای کنترل قیمت ارز ایجاد شده است، ۲۰ میلیارد دلار ثبت سفارش در سه ماه ثبت شده و این رقم در حال صعود است، به نظر می‌رسد دولت باید ثبت سفارش کالاهای غیر ضروری را متوقف کرده و اجازه خروج چنین حجمی از ارز از کشور را ندهد. صمصامی همچنین در ادامه راه‌حل‌های عبور از تحریم‌ها به اصلاح نظام بانکی اشاره کرد و افزود: اصلاح نظام بانکی مستلزم راه‌حل‌های سه مرحله‌ای کوتاه، میان و بلندمدت است که قابلیت اجرا داشته و با حذف ربا به سفته بازی خاتمه دهد. وی تأکید کرد: یک الگو برای حذف ربا از نظام بانکی طراحی شده و از سال ۸۵ با هدف حذف کامل ربا به‌عنوان اصلی‌ترین محور بانکداری اسلامی و بانکداری بدون ربا در دستور کار قرار داده شده است که نخستین مرحله با آسیب شناسی و بررسی قانون عملیات بانکداری فعالیت بانک‌های تجاری، فراگیر یا جامع دسته‌بندی شده و میزان مشارکت آنها و ضریب موفقیتشان در فعالیت تخصصی ارزیابی شده است. این استاد دانشگاه با اشاره به مطالعه ۱۰ ساله این مدل خاطر نشان کرد: در این کتاب فعالیت‌های اصلی بانک‌ها نظیر فعالیت‌های مربوط به قرض‌الحسنه، فروش اقساطی، فعالیت‌های مشارکتی و چگونگی ورود بانک‌ها به گونه‌ای که منجر به فعالیت اقتصادی سلامت و هدایت صحیح سرمایه بدون احتساب ربا باشد بررسی و راه‌حل‌های عملیاتی آن نیز ارائه شده است. وی خاطر نشان کرد: راه‌حل‌های اصلاح سیستم بانکی به‌صورت کتابی با قابلیت اجرا وجود داشته و اکنون در اختیار دولت قرار دارد. سرپرست وزارت اقتصاد دولت نهم در بخش دیگری از این گفت‌گو با اشاره به داستان FATF گفت: این معاهده بین المللی در واقع شفاف‌سازی سیستم مالی کشور برای غربی‌هاست، به‌گونه‌ای که همه نقاط ضعف و قوت مالی کشور برای غرب مشخص شده و میزان و حجم نقل و انتقالات نیز برجسته می‌شود. بطور مثال در این معاهده مشخص می‌شود کدام نهاد سازمانی ایران با کدام نهاد کشور ثانی چقدر تبادلات مالی داشته است. صمصامی تأکید کرد: شفاف‌سازی این گردش‌های مالی تنها زمینه تحریم‌های جدید و بهانه‌جویی‌های تازه را ایجاد کرده و در نهایت کمک زیادی به اقتصاد کشور نخواهد کرد، نمونه کامل‌تر آن را در برجام دیدیم از همه توانایی‌هایی که ایران از آنها چشم‌پوشی کرد نظیر توانمندی‌های هسته‌ای، واردات چند هواپیما نصیب ایران شد یا چند قرار داد خارجی زمین مانده که در نهایت هیچ کمکی به اقتصاد کشورمان نکرد، بنابراین FATF نیز عبارت است از وعده‌های برداشتن تحریم‌های بانکی که با روشن شدن فعالیت‌های مالی ایران به بهانه جوئی کشوری شاید دوباره آمریکا یا برخی متحدانش زیر سوال رفته و به آسانی لغو خواهد شد.

اقتصادی منفی رقم بخورد. این اقتصاددان خاطر نشان کرد: تحریم‌های چندلایه پس از خروج آمریکا از برجام که با نشانه‌گیری فروش نفت و نظام بانکی غلظت پیدا خواهد کرد از مهمترین تهدیدهایی است که به نظر می‌رسد طی ماه‌های آینده در انتظار اقتصاد کشورمان باشد. به گفته صمصامی با شروع کاهش ارزش پول مردم نگران سرمایه خود بوده و تلاش می‌کنند تا آن را مبدل به دارایی کنند، لذا بازار سکه، دلار، مسکن و حتی خودرو به شدت نابه سامان شده و نقدینگی به‌جای تولید در بخش دلالی و واسطه‌گری نقش ایفا می‌کند. این استاد دانشگاه در پاسخ به راهکارهای ممکن برای عبور از این بحران گفت: بخشی از تحریم‌ها مدت‌هاست اعمال شده و بخش دیگری که سیاسی یا اقتصادی قوام یافته ممکن است در آینده به پیچیدگی‌های موجود بیافزاید، برای عبور از این شرایط راه‌حل‌های کوتاه مدت، میان‌مدت و بلندمدت وجود دارد که برخی از آنها مدون شده و هم اکنون در اختیار بدنه دولت قرار دارد. سرپرست وزارت اقتصاد دولت نهم با اشاره به راه‌حل‌های کوتاه‌مدت گفت: اجرای قانون ۱۶۹ مکرر مالیات‌ها که دولت وقت آن را مصوب و ابلاغ کرده بود و ناظر بر شفافیت پایه‌های مالیاتی است مهمترین ابزار دولت برای تامین بودجه است؛ فرار مالیاتی چیزی حدود ۱۲۰ هزار میلیارد تومان گزارش شده است این

■ در شرایط جدید، دولت باید ثبت سفارش کالاهای غیر ضروری را متوقف کرده و اجازه خروج ارز از کشور را ندهد

دشمن و تلاش معاندان نظام برای ورود از عرصه‌های فرهنگی، هنری و رسانه‌ای است تا به سیاه‌نمایی علیه ایران بپردازند.

رویکرد اصلی ناتوی فرهنگی، جنگ نرم و هدف اصلی آن فروپاشی پیوندهای هم‌گرایانه ملتی است که حدود چهار دهه با تمام فشارها و کاستی‌ها، صبر و مدارا پیشه کرده و راه پیشرفت و مقاومت در برابر زورگویی و انحصارطلبی دشمنان را برگزیده است.

آمریکا و جریان صهیونیسم بین‌الملل برای عملیاتی ساختن جنگ نرم و ناتوی فرهنگی علیه جمهوری اسلامی ایران، طی سال‌های گذشته راهکارهای مختلفی آزمایش کرده‌اند. سرمایه‌گذاری در رسانه‌های دیداری و شنیداری، آژانس‌های تبلیغاتی و خبری، کمپانی‌های فیلم‌سازی برای ارایه‌ی تصویری سیاه و خطرناک از جمهوری اسلامی ایران برای افکار عمومی جهان گوشه‌ای از این اقدامات به شمار می‌آید.

رسانه‌های خارجی و رسانه‌های داخلی مخالف نظام با کمک‌های مالی و مدیریتی خارجی به علت برخی برتری‌ها از جمله، جذابیت‌های ظاهری، تکنولوژی نابرابر، ملاحظاتی فرهنگی، مدیریت علمی و دقیق، شیوه تبلیغ و... در اکثر موارد در نبرد بر سر جلب افکار عمومی با رسانه‌های داخلی همسو با حاکمیت پیروز بوده‌اند و همین برتری‌ها بوده که توانسته افکار عمومی را در شرایط حساس و بحرانی تا حدی، همسو و درگیر با خود نگه دارد. تاجایی که حتی برخی از مردم برای بررسی و بازبینی تحلیلی مشکلات کشور خود نیز به رسانه‌های بیگانه مراجعه می‌کنند. در این شرایط است که دشمنان می‌توانند با کنترل و جهت‌دهی به افکار عمومی حرکت و مهره‌چینی خود را برای تحت فشار گذاشتن حاکمیت انجام دهند.

می‌توان گفت پازل رسانه‌های دشمن برای تحت فشار قرار دادن ایران اسلامی طراحی شده و راهکار خنثی‌سازی و بی‌اثر کردن تلاش‌های دشمنان، بهره‌گیری هوشمندانه و علمی از رسانه‌های موجود برای ایجاد فضای هم‌نوایی و هم‌گرایی بین نیروهای درون نظام و عمل به مقتضیات اتحاد ملی به عنوان رهیافت راهبردی نظام اسلامی است. افشای اهداف نهان و نیز بر ملا نمودن توطئه‌های غرب در خاورمیانه و جهان اسلام در زمره راهکارهایی هستند که می‌توانند در ناکامی نقشه‌های دشمنان در ایجاد جنگ نرم علیه ایران تأثیرگذار باشند.

مروری بر راهبردهای جنگ رسانه‌ای دشمن

محمدحسین فروتن

مدیرکل روابط عمومی سازمان پدافند غیرعامل کشور

رسانه‌ها از گذشته تاکنون پیام‌آور ایده‌ها، اندیشه‌های نو، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارها بوده‌اند. با فراگیری و عامه‌پسند شدن رسانه‌هایی از قبیل تلویزیون، ماهواره، شبکه اجتماعی و اینترنت رسانه‌ها به عنوان عضو بیگانه پذیرفته شده هر خانواده درآمدند، عضو بیگانه‌ای که پنهان و آشکار توسط بیگانگانی خارج از خانه مدیریت شده و هر آنچه سلیقه و خواست آن‌هاست را برای اعضای خانواده و اجتماع به نمایش می‌گذارند. رسانه‌ها به مخاطبان خود می‌گویند به چه و چگونه بیاورند و از این طریق بدون هیچ مانعی بر افکار عمومی، سلیق فردی و اجتماعی و رفتارهای فرد و جامعه تأثیر می‌گذارند.

رسانه‌ها پل ارتباطی و بلکه وسیله‌ی تسلط بر افکار، اراده و احساسات بشر دوران معاصر به شمار می‌آیند. این ویژگی رسانه‌ها سبب شده است در جهان امروز قدرت برتر از آن کسانی باشد که توان مدیریت بهتر و کارآمدتری در تولید محتوای رسانه‌ها داشته باشند.

در سال‌های پیش از این، وقتی منافع و تفکرات گروهی از انسان‌ها با گروهی دیگر مطابقت نمی‌کرد، در معمول‌ترین حالت، جنگی بین آن‌ها درمی‌گرفت. در این میان گروهی تسلیم می‌شد و گروه دیگر سال‌هایی چند تسلط خود را بر آن حفظ می‌کرد. ولی در دنیای جدید که این لشکرکشی‌ها محدود شده و حتی قدرت‌های نظامی، خود داعیه‌دار صلح جهانی هستند، ناخواسته مجبور به رعایت بعضی محدودیت‌ها در حمله نظامی به کشورهای دیگر شده‌اند. کشورهای بزرگ بی‌آنکه به اعمال کوچک‌ترین فشار نظامی یا هزینه‌های اضافی نیازمند باشند، می‌توانند با ابزار رسانه در افکار عمومی نفوذ نموده و از این راه، به اهداف خود در خارج از مرزها دست یابند.

واقعیت آن است که فرماندهان جنگ رسانه‌ای، استراتژیست‌های عملیات روانی، متخصصان تبلیغاتی و کارگزاران رسانه‌ای بین‌المللی هستند و سربازان این جنگ، نویسندگان، خبرنگاران، مفسران، تصویربرداران، تولیدکنندگان خبری و مطبوعاتی، کارگردانان، تهیه‌کنندگان و عکاسان رسانه‌ها هستند که سلاح و تجهیزاتشان، رادیو، تلویزیون، اینترنت، ماهواره، خبرگزاری‌ها، دوربین‌ها، کاغذ و قلم و دستگاه‌های چاپ و نشر و... است.

تاکتیک رسانه‌ای اغلب به این صورت است که ابتدا مجموعه مؤلفه‌هایی را در ارتباط با یک موضوع استخراج می‌کنند؛ یعنی در رابطه با موضوعی که می‌خواهند القای در مورد آن داشته باشند، چند مؤلفه را استخراج کرده و سعی می‌کنند دست‌کم نیمی از این مجموعه مؤلفه‌ها صادق باشد. آن‌گاه این اطلاعات صحیح را به‌عنوان پوشش و چتری به کار می‌گیرند تا در دل آن، چند موضوع خلاف واقع و نادرست را با تجزیه و تحلیل‌هایی و به‌عنوان کالا و خدمات فکری و فرهنگی به کام مخاطب بریزند.

براساس این تاکتیک با جذابیت ظاهری که برای مخاطبان ایجاد می‌کنند، آن‌ها را در پی بردن به انگیزه‌ی اصلی، دچار مشکل کرده؛ هنگامی که مخاطب می‌بیند چند مورد از این مؤلفه‌ها صحیح است، دیگر کل آن پدیده و تحلیل ارائه شده از آن را می‌پذیرد. دشمنان از این طریق می‌توانند اهداف مورد نظر خود را به مخاطب تحمیل کنند. نگاهی واقع بینانه به شرایط سیاسی اقتصادی و فرهنگی جوامع مختلف موید این امر است که چگونه استفاده موثر از رسانه‌ها توانسته است بر معادلات سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی مؤثر واقع شود. اکثر کارشناسان و تحلیل‌گران بروز و یا تقویت وقایع مهم و حساسی چون انقلابات در کشورهای عربی، توسعه و رشد تفکر داعش، نتایج انتخابات آمریکا و ناآرامی‌های دی ماه ۹۶ ایران را نتیجه استفاده مدیریت شده و بهره‌برداری هدفمند از رسانه‌ها می‌دانند. براین اساس این اعتقاد که دشمنان داخلی و خارجی جمهوری اسلامی در صدد استفاده از این ابزار در جهت نیل به اهداف خود باشند از واقعیت‌های غیر قابل انکار است.

مارک پالم نویسنده «گزارش ایران - آمریکا، رهیافت جدید «در استدلال خود، صراحتاً با ایده‌ی تهاجم نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران مخالفت کرده و اعلام نموده ایران به لحاظ وسعت سرزمینی، کمیت جمعیت، کیفیت نیروی انسانی، امکانات نظامی، منابع طبیعی سرشار و موقعیت جغرافیایی ممتاز در منطقه‌ی خاورمیانه و نظام بین‌الملل به قدرتی کم‌مانند تبدیل شده که دیگر نمی‌توان با یورش نظامی و جنگ سخت آن را سرنگون کرد. تنها راه مبارزه با نظام جمهوری اسلامی، پیگیری مکانیسم‌های جنگ نرم و استفاده از تکنیک‌های عملیات روانی تبلیغاتی با استفاده از ۳ تاکتیک دکترین «مهار»، «نبرد رسانه‌ای» و «ساماندهی و پشتیبانی از نافرمانی مدنی» است.

در همین راستا دشمنان به شیوه‌ای هوشمندانه با استفاده از توان و ظرفیت رسانه‌ها اعم از مطبوعات، خبرگزاری‌ها، رادیو، تلویزیون، ماهواره و اینترنت به ساختارهای اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی و همچنین پیوستگی‌های ملی و وفاداری به نظام سیاسی کشور حمله کرده تا این بنیان‌ها، سست و متزلزل شده و در نهایت فرو ریزند.

پروژه ناتوی فرهنگی که رهبر معظم انقلاب آن را مورد تأکید و توجه قرار دادند، مشتمل بر خط تهاجمی

سردار دکتر جلالی:

ما اگر بتوانیم بر راهبردهای دشمن
غلبه کنیم می‌توانیم تحریم‌های
مالی را دور بزنیم. پیدایش پول‌های
اینترنتی فرصتهایی را برای ما بوجود
می‌آورد که می‌توانیم از آنها استفاده
کنیم. باید تلاش کنیم ارز اینترنتی
ملی داشته باشیم.

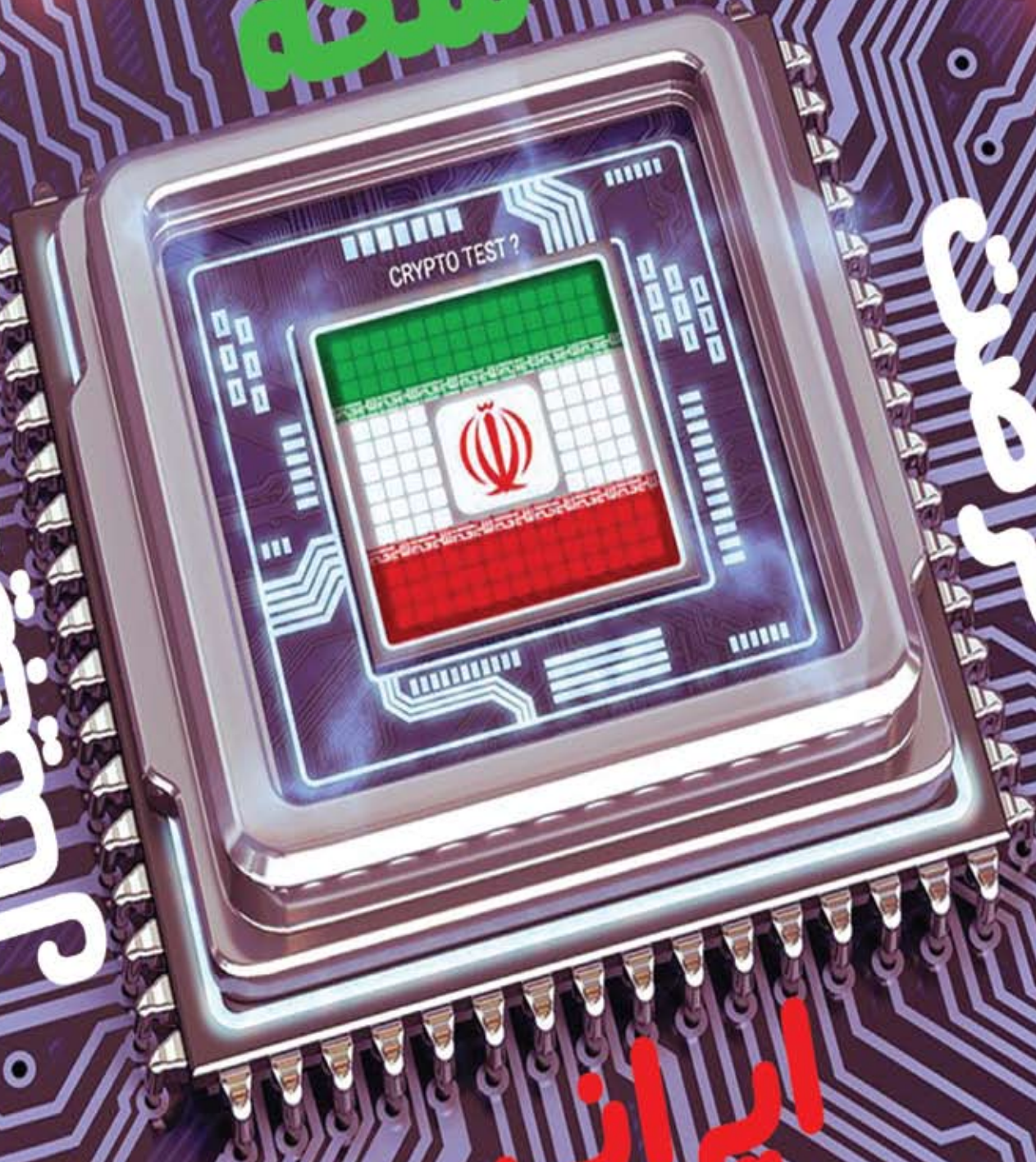
همایش ملی پدافند غیرعامل در نظام بانکی و مالی

سکه

سکه

سکه

ایرانی

در گفت‌وگو با دکتر علی‌رضا چاکرو تاداد، رئیس قرارگاه پدافند سایبری

دوئل شبکه‌های اجتماعی بومی و تلگرام

برای رویارویی با انقلاب بلاک‌چین آماده‌ایم؟!

«پدافند غیرعامل در حوزه سایبر و در جهانی که آن را دنیای مجازی می‌نامیم؛ موضوعی است که غفلت از آن می‌تواند تبعات غیرقابل جبران به همراه داشته باشد.» دکتر علی‌رضا چاکرو، محقق سایبری و استاد دانشگاه با بیان مطلب فوق، از اهمیت پدافند سایبری و لزوم وحدت رویه حاکمیت در این حوزه سخن گفت. چاکرو با تاکید بر اهمیت پدافند سایبری؛ در تعریف این مفهوم، گفت: پدافند سایبری جز پدافندهای غیرعامل محسوب شده و تعریف آکادمیک آن؛ مقابله با سوءفترها و حمله‌هایی است که در محیط سایبری واقع می‌شود. وی در عین حال که بر بومی‌سازی شبکه‌های داخلی تاکید داشت، از ضرورت تعامل با جامعه جهانی در فضای سایبر سخن گفت و افزود: بومی‌سازی ضرورت دارد اما فقط نمی‌توانیم به بومی‌سازی تکیه کنیم، وقتی شما شبکه می‌سازید در واقع جزئی از جامعه جهانی می‌شوید. در این شرایط، همه امکانات و خدماتی که ارائه می‌شود، در مقام مقایسه قرار می‌گیرد. به عنوان مثال، شبکه‌های داخلی با وی‌چت، تلگرام و ... قیاس می‌شوند. طبیعی است که مخاطبان به امکانات و دسترسی‌های گسترده، میل بیشتری دارند.

بنابراین، تنها نمی‌توانیم روی بومی‌سازی شبکه‌های اجتماعی تکیه کنیم بلکه با برنامه‌ریزی‌های دقیق و بلند مدت باید نگاهی هم به مقابله با چگونگی هدایت شبکه‌های جهانی داشته باشیم.

این محقق فضای سایبر، دیدگاهی که معتقد است «شبکه‌های اجتماعی داخلی در رفع نیاز مخاطبان

ناتوان است» را مقبول ندانست و اظهار داشت:

این گونه نیست که شبکه‌های داخلی ناتوان باشند؛ باید به آنها فرصت و امکانات داد. یادمان باشد؛ تلگرام و بسیاری دیگر از شبکه‌های اجتماعی، در آغاز فعالیت‌شان، باگ‌های زیادی داشتند ولی به موازات افزایش مخاطبان خود، در طول زمان این مشکلات را برطرف کردند. تلگرام امسال، با نسخه ۵ سال گذشته خود، تفاوت معناداری پیدا کرده است. وی در ادامه از وجود چندصدایی در سطح حاکمیت و عدم وحدت رویه بین مسئولان در مقابله با شبکه‌های اجتماعی خارجی و به طور کلی؛ فضای سایبر، انتقاد کرد و گفت: متأسفانه ما وحدت رویه‌ای در تعیین سیاست‌ها نداریم. به عنوان مثال، در ارتباط با فیلتر کردن شبکه تلگرام بخشی از حاکمیت موافق و بخشی دیگر مخالف فیلترینگ بوده و هستند. بخشی که معترض بودند، هنوز در این فضا فعالیت دارند و بخش دیگر، سعی در خروج از آن دارند. وجود این تضاد باعث شکستگی در وحدت رویه ما نسبت به شبکه‌های معلوم‌الحال می‌شود.

چابک رو در ادامه از لزوم ارائه تسهیلات و توجه به این دنیای موازی با جهان واقعی سخن گفت و افزود: دولت باید سیاست‌های درآمدزایی در این بخش را با اعطای تسهیلات، تقویت کند. در واقع باید بپذیرند که جهان آینده، جهان اطلاعات است لذا باید مشوق‌هایی برای ورود افراد به این عرصه فراهم شود تا علاوه بر استفاده از فواید آن، تهدیدهای موجود هم به حداقل برسد.

این استاد دانشگاه از برخی تهدیدهای موجود در حوزه سایبر سخن گفت و از عواقب انفعال مسئولین نسبت به این موضوع پیچیده، حساس و تاثیرگذار خبر داد. چاکرو اظهار داشت: اگر چه شبکه‌های داخلی هنوز جای کار دارند اما نکته ای مهم‌تر و به مراتب تاثیرگذارتر پیش‌روی ماست؛ ما وارد دنیای بسیار پیچیده‌تری با ابعاد مختلفی شده‌ایم؛ مقوله‌ای به نام بلاک‌چین (Block chain) و ارزهای مجازی که دولت‌ها هیچ تسلطی روی آنها ندارند. متأسفانه یک جریان زیرزمینی به سرعت در حال وقوع است، لذا اعمال سیاست‌هایی در راستای ایجاد پدافند غیر عامل در این عرصه بسیار ضروری است.

وی در توضیح بیشتر مطلب فوق، اظهار داشت: بلاک‌چین، ساختاری است که از قواعد جاری سایبری تبعیت نمی‌کند؛ بلکه در فضایی جدید و تاریک، با گذر از سیستم‌های نظارتی، واسطه‌ها را حذف و زمینه ارتباط فرد به فرد را فراهم می‌کند. در این فضا هر تجارتی شکل می‌گیرد؛ از خرید و فروش اسلحه و قاچاق انسان گرفته تا مواد مخدر و ... تمام این معاملات با ارزهای مجازی همچون «بیت کوین» - که در همان فضا قابلیت تبدیل به ارزهای رایج را دارند- انجام می‌شوند. بدین ترتیب دولت‌ها از شناسایی خریدار، فروشنده، نوع معامله و مبالغ جابه‌جا شده هیچ اطلاعی نخواهند داشت. در این شرایط، نهادهای نظارتی و سیستم‌های دولتی نظیر گمرک، مالیات و ... هم هیچ نقشی ایفا نمی‌کنند. این تجارت زیرزمینی می‌تواند میلیاردها دلار را بدون اطلاع حاکمیت از کشور خارج کند. عواقب و تبعات آن ناگفته، پیداست. از سوی دیگر، اثرات مخربی که در بخش‌های اجتماعی بر جای می‌گذارد همچون اختلالات روانی، بحران هویت، تغییر نگرش در حوزه‌های مختلف خانوادگی و ... نیز از جمله آسیب‌هایی است که ضرورت تعریف پدافند غیرعامل در این حوزه را افزون می‌کند. چاکرو تصریح کرد: یکی از دلایل فیلتر کردن تلگرام، خطر بسیار بزرگ به وجود آوردن ارز مجازی به نام «گرام» بود که متأسفانه اتفاق افتاد. با این همه هنوز مسئولین و دست‌اندرکاران ما متوجه این خطر بزرگ نشده‌اند. برخی کشورها با قبول این واقعیت، درصد ارائه راهکارهایی برآمده‌اند؛ به عنوان مثال در آمریکا، باجه‌های خودپردازی ایجاد شده که فرد می‌تواند کد ارز دیجیتال خود را وارد کرده و دلار دریافت کند. این کار، روند نظارت‌پذیری را برای دولت هموار می‌کند. اما چنانچه در مقابل پذیرش این موضوع دچار تردید باشیم، باید در آینده تاوان بزرگی برای آن بپردازیم.

بلاک‌چین، ساختاری است که از قواعد جاری سایبری تبعیت نمی‌کند؛ بلکه در فضایی جدید و تاریک، با گذر از سیستم‌های نظارتی، واسطه‌ها را حذف و زمینه ارتباط فرد به فرد را فراهم می‌کند

تجربه چین و روسیه در تقویت شبکه‌های اجتماعی بومی

دکتر حمیدرضا حسینی دانا
مدیر گروه ارتباطات دانشگاه آزاد اسلامی دماوند

و کار بپردازد می‌داند که آنها نسخه داخلی این نرم‌افزارها از جمله وی چت، سیناویبو (توییتر چینی)، کیو کیو (متداولترین و محبوبترین پیام‌رسان) تودو یو کو (یوتیوب چینی) بایدوتیبا، دوبان، ژیهو، میتوان، مومو می باشند. چینی‌ها از برنامه WeChat برای رزرو رستوران، رزرو پرواز، سرمایه‌گذاری، خرید، پرداخت صورت‌حساب، تاکسی‌ها، انتقال پول و ... استفاده می‌کنند. در روسیه نیز وضع همین‌گونه است. در سال ۲۰۱۷ در این کشور ۴۷ درصد مردم حساب کاربری فعال در شبکه‌های اجتماعی داشته‌اند که بعد از یوتیوب، پرنفوذترین و محبوب‌ترین شبکه اجتماعی وی کی (VKontakte) است. این شبکه اجتماعی در بین مردم روسیه، اوکراین، قزاقستان، مولداوی، بلاروس بسیار محبوب است و در سال ۲۰۰۶ میلادی در روسیه بنیان‌گذاری شده است. در رتبه بعدی پرکارترین شبکه‌های اجتماعی در روسیه باز هم یک پیام‌رسان روسی بنام odnoklassniki بالاتر از فیسبوک و اسکایپ و گوگل پلاس قرار دارد. در بسیاری از کشورهای اروپایی و بخصوص اروپای شرقی نیز وضع به همین منوال است و ترجیح آنها استفاده از شبکه‌های اجتماعی داخلی است. آنها بازار ارزشمند داده‌ها و اطلاعات خود را بدون بهای در اختیار شبکه‌های اجتماعی بیگانه قرار نمی‌دهند چرا که به خوبی هم از وضعیت اقتصاد اطلاعات آگاهی دارند و هم فنون جنگ نرم و دستبرد به اطلاعات را می‌شناسند. این الگو می‌تواند و می‌بایست در کشور ما نیز به گونه‌ای فرهنگ‌سازی و نهادینه شود. اکنون یک باور غلط وجود دارد که فیلتر کردن یک پیام‌رسان خارجی با جریان آزاد اطلاعات منافات دارد و به نوعی محدود کردن مردم است اما حقیقت اینست که اکثر کشورها این مسیر را آگاهانه و عامدانه طی کرده‌اند و ما نیز می‌توانیم با اعتماد به شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌های داخلی هم از مزایای اقتصادی آن بهره‌مند شویم و هم در کارزار فضای مجازی بدون سلاح و سپر نباشیم.

بومی‌سازی شبکه‌های اجتماعی موضوعی بسیار مهم است که به هیچ وجه در تناقض با وجه جهانی آن نیست بلکه تلاشی است برای ایجاد موازنه و تعادل در جهانی شدن شبکه‌های اجتماعی. انحصار در ساخت و سازماندهی شبکه‌های اجتماعی و سوءاستفاده‌های متعدد از آنها باعث شده است کشورهای مختلف برای راه‌اندازی شبکه‌های اجتماعی بومی اقدام کنند.

مثال جالب توجه در این زمینه کشور چین است. شبکه‌ها و رسانه‌هایی مانند فیس‌بوک، توییتر، یوتیوب یا دیگر رسانه‌های اجتماعی غربی در چین جایگاهی ندارند و هر فرد یا شرکتی که بخواهد در چین به کسب

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

امنیت در فیلتر شکن؛ واقعیت‌ها و ناگفته‌ها

مهناز رضایی
پژوهشگر فضای مجازی

ما در عصر شتابناک، عجول و دائم در تحول دیجیتال به سر می‌بریم. هم اکنون ۴,۰۲۱ میلیارد نفر از مردم جهان از اینترنت استفاده می‌کنند و این روند با نرخ رشد ۷ درصد در تداوم است. در سال ۲۰۱۸ تعداد کاربران رسانه‌های اجتماعی با نرخ رشد ۱۳ درصد به ۳,۱۹۶ میلیارد نفر رسیده است. کاربران گوشی‌های تلفن همراه با نرخ رشد سالانه ۴ درصد از مرز ۵ میلیارد نفر عبور کرده‌اند. نفوذ تلفن همراه در جهان به ۶۸ درصد رسیده است و فراتر میزان شهرنشینی در جهان است. شمال، غرب و جنوب اروپا و آمریکای شمالی بالاترین میزان نفوذ اینترنت را دارند به طوری که ۷۴ تا ۹۴ درصد جمعیت مناطق مذکور کاربر اینترنت هستند. کشورهای بسیاری در حال تکاپو هستند تا از این قافله عقب نمانند.

به عنوان نمونه بیشترین میزان رشد استفاده از رسانه‌های اجتماعی در سال ۲۰۱۷ مربوط به کشور عربستان بوده است. اینترنت ستون فقرات دنیای دیجیتال، پایه و اساس بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی و پیشران قدرتمند نوآوری رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی به شمار می‌رود و رسانه‌های اجتماعی تجلی واقعی نفوذ اینترنت هستند. شبکه فیس‌بوک با بیش از ۲ میلیارد نفر کاربر متداول‌ترین شبکه اجتماعی با بالاترین میزان رشد است. در رده‌های بعدی رسانه‌های اجتماعی یوتیوب، واتس‌آپ، فیس‌بوک مسنجر، وی‌جت، کیوکیو، اینستاگرام، تامبلر، کیوزون، سینا ویبو، توییتر، اسکایپ، لینکدین، وایبر، اسنپ‌چت، لاین و پینترست قرار دارند. آنچه که مشخص است اینست که اینترنت و مشخصاً رسانه‌های اجتماعی علی‌رغم فرصت‌های بی‌نظیری که ایجاد می‌کنند تهدیدهای فزاینده‌ای نیز به همراه خود دارند. واقعیت اینست که در عصر داروینسیم دیجیتال، کمپانی‌های بزرگ مسئله و راه‌حل را به شکل عجیبی به صورت همزمان ارائه می‌کنند. گاه و بی‌گاه اطلاعات کاربران در معرض دستبرد و تاراج قرار می‌گیرد. کشورها به اطلاعات همدیگر هجوم می‌برند و یک جنگ بی‌قاعده در این حوزه در جریان است.

طبق گزارش بلومبرگ در سال ۲۰۱۴ بیش از چند میلیارد پرونده شخصی در اینترنت مورد دستبرد قرار گرفته است که یک رکورد در این زمینه محسوب می‌شود. واقعیت اینست که طراحان شبکه‌های اجتماعی، متاسفانه معماری این شبکه‌ها را به گونه‌ای سازماندهی می‌کنند که امکان دسترسی به اطلاعات کاربران برای مقاصد گوناگون میسر است چرا که قسمت زیادی از سود خود را از محل فروش داده‌ها و اطلاعات کسب می‌کنند. بعد از آنکه ناامنی در فضای دیجیتال

طراحان شبکه‌های اجتماعی،
متاسفانه معماری این شبکه‌ها را
به گونه‌ای سازماندهی می‌کنند که
امکان دسترسی به اطلاعات کاربران
برای مقاصد گوناگون میسر است

قانون جدید اتحادیه اروپا برای صیانت از

BIG DATA

مقررات حفاظت از اطلاعات عمومی (GDPR) از روز جمعه ۲۵ ماه می در اتحادیه اروپایی به اجرا در آمده است اگر چه این پایان نگرانی‌های مربوط به مدیریت اطلاعات شخصی نیست. جایگاه شرکت‌های بزرگ و کوچک همچنان در رژیم امنیتی جدید روشن نیست، این در حالی است که یک گروه مدنی در حال راه‌اندازی یک کمپین برای نشان دادن اقدامات شرکت‌هایی است که اکوسیستم اطلاعات پنهان دارند و بدون مجوز از داده‌های فردی، استفاده می‌کنند. بر اساس این قانون شرکت‌هایی که از داده‌های شخصی برای اهدافی استفاده می‌کنند که توسط شهروندان صریحاً مجاز نیست، جریمه می‌شوند. شرکت‌های چند ملیتی با جریمه نقدی به مبلغ ۲۰ میلیون یورو یا ۴ درصد از حجم معاملات جهانی خود، روبه رو می‌گردند. این موضوع عملاً فراتر از «حقوق مصرف‌کنندگان» است و به حقوق شهروندی منجر می‌شود.

GDPR در واقع رژیم جدید تنظیم‌کننده است که تضمین می‌کند اطلاعات جمع‌آوری شده توسط شرکت‌ها از شهروندان نمی‌تواند بدون مجوز مربوطه مورد بهره‌برداری و یا فروش قرار گیرد و اگر توافقی هم در این زمینه بین شرکت‌ها و کاربران صورت می‌گیرد این توافق باید صریح باشد. شرکت‌ها می‌بایست مشتریان و کاربران بالقوه خود را آگاه سازند که چگونه اطلاعات آنها مورد کاربرد قرار می‌گیرد و اساساً چه نوع اطلاعاتی از آنها توسط شرکت نگهداری می‌شود. مطابق الزام GDPR گروه محافظت مدنی Privacy International در حال

راه‌اندازی یک کمپین برای آشکارسازی آن است که خدمات کدام شرکت‌ها، از بیگ دیتاهای کاربران بدون مجوز آنها استفاده می‌کند. چه کسی دسترسی به اطلاعاتی دارد که نظارت بر آنها برای سایر افراد غیرممکن است؟! به ویژه آنکه شرکت‌هایی هستند که تلاش می‌کنند این اطلاعات را جمع‌آوری کنند، برای مثال اطلاعاتی که بر روی فیس‌بوک منتشر می‌شود. از روزی که GDPR به اجرا درآمده است، PI یک کمپین را برای بررسی و نظارت بر اکوسیستم‌های اطلاعات پنهان که شامل هزاران شرکت داده‌ای غیرمصرف‌کننده مانند Acxiom، Criteo، Quantcast است، راه‌اندازی کرده است. چنین شرکت‌هایی اطلاعات شخصی کاربران را به برخی احزاب علاقه‌مند می‌فروشند. چنین شرکت‌هایی معمولاً نباید از داده‌های فردی برای اهدافی استفاده کنند که به صراحت توسط صاحب داده‌ها مجاز نیست و یا حتی در مورد آن اطلاعی ندارد. در غیر این صورت شرکت‌هایی که به شما خدمات ارائه می‌کنند می‌توانند به اطلاعات شخصی نفوذ کنند، از خرید تعداد شیرینی‌تان تا اینکه فرزندانتان به کدام مدرسه می‌روند.

در بیانیه PI تاکید شده است که رژیم GDPR باید موجب تقویت «افراد، جامعه مدنی و روزنامه نگاران برای مبارزه با سوءاستفاده از داده‌ها» شود. البته این موضوع مربوط به داده‌هایی نیست که ما به صورت آگاهانه برای اهداف خاص افشا می‌کنیم، بلکه داده‌هایی مانند محتوای شبکه‌های اجتماعی را در بر می‌گیرد. برای مثال بانک‌ها در برخی از کشورها می‌توانند پروفایل‌های شبکه‌ای را خریداری کنند که آنها را برای تشکیل پروفایل‌های اعتباری رتبه‌بندی کمک می‌کند.

نمود پیدا کرد آنگاه پروکسی‌ها و فیلترشکن‌ها و سایر ابزارهای امنیتی را طراحی کرده و به فروش می‌رسانند.

طبق تخمین موسسه گارتنر؛ هزینه امنیت داده‌ها و اطلاعات در سال ۲۰۱۷ ۸۶٫۴ میلیارد دلار بوده است که در سال ۲۰۱۸ این مبلغ به ۹۳ میلیارد دلار خواهد رسید. در واقع از طریق ایجاد ناامنی در فضای مجازی استارت‌آف‌ها یک بازار نزدیک به ۱۰۰ میلیارد دلاری را می‌زند. استفاده از VPN‌ها نیز مسائل و مشکلات خود را دارد. زمانی که ما به VPN وصل می‌شویم ارائه‌دهنده آن در واقع نقش ارائه‌دهنده سرویس اینترنتی به ما را دارد و به تمامی اطلاعات ما دسترسی پیدا می‌کند. به همین دلیل است که امروزه بسیاری از کشورها دسترسی به VPN را محدود می‌کنند. به عنوان نمونه در سال گذشته چین از شرکت اپل درخواست کرد که VPN‌ها را از دسترس چینی‌ها خارج کند. اینترنت اساساً برای باز بودن و دسترس‌پذیری ساخته شده و ماهیتی باز دارد اما اصطلاح اینترنت باز برای افراد مختلف در مکان‌های مختلف معنای متفاوتی دارد. آزادی اینترنت نیز بدون تردید حد و مرزی دارد. ابعاد آزادی آن را عوامل فنی اجتماعی اقتصادی سیاسی و محیط قانونی تعیین می‌کند. در واقع می‌توان گفت دو نیروی متضاد در دنیای اینترنت وجود دارد که یکی جهانی‌سازی و باز بودن است و دیگری محلی‌گرایی کنترل و تقسیم‌شدن دامنه دیجیتال است. سوال اساسی برای سیاست‌گذاران آن است که چگونه می‌توان بین این دو بعد تعادل برقرار کرد. در مورد شبکه‌های اجتماعی نیز این موضوع صادق است. شبکه‌های اجتماعی نیز نمی‌توانند مطلقاً باز یا بسته باشند. کاربران به طور مستمر اطلاعات شخصی خود را در شبکه‌های اجتماعی آنلاین بارگذاری می‌کنند و این اطلاعات ذی‌قیمت توسط مالکان آن شبکه‌ها ذخیره می‌شوند. بسیاری از کاربران شبکه‌های اجتماعی تصویر، مشخصات واقعی، شماره تلفن و آدرس خود را در این شبکه‌ها ذخیره می‌کنند که این اطلاعات بستر مناسبی برای وقوع هرگونه جرم سایبری است.

■ طبق تخمین موسسه گارتنر؛ هزینه امنیت داده‌ها و اطلاعات در سال ۲۰۱۷ ۸۶٫۴ میلیارد دلار بوده است که در سال ۲۰۱۸ این مبلغ به ۹۳ میلیارد دلار خواهد رسید

پاسداری از سلامت و زندگی مردم

این حوزه مربوط می‌شود. سیستم تشخیص یک مجموعه کاملی باید باشد که ما تمام این مجموعه‌ها را در کنار هم نداریم، اول نیازمند شبکه آزمایشگاه در ۴ سطح هستیم که بدون نقص تشکیل شود و بتوانیم آن را دقیقاً کنترل کنیم و برای این کار مراکز CBC وجود دارد، که جزو اولویت‌های کشور باید راه‌اندازی شود و دیگری مرکز کنترل و مراقبت از بیماری‌ها است که باید کاملاً الکترونیک شکل بگیرد و تاکنون به درستی شکل نگرفته‌گرچه تلاش‌هایی در زمینه انجام شده است. برخی کشورها یک مرحله بالاتر از این مرکز را نیز راه‌اندازی کردند DCDC که مرکز کنترل و دفاع از بیماری‌ها را شکل می‌دهد و در واقع کنترل عوامل زیستی اقلیمی، بیماری‌ها، شاخص‌ها و عوامل آن را در برمی‌گیرد و می‌تواند در سطح ملی به موقع تشخیص دهد.

در مورد اقدامات تروریستی زیستی علیه انسان نیز باید گفت این موضوع با پیشرفت‌های زیادی مواجه بوده و می‌تواند مشخصاً به اهداف خود آسیب برساند، در این زمینه در ۲ سال گذشته دوبار اعضای شورای عالی دفاع سوریه مورد حمله تروریستی زیستی قرار گرفته که بخشی با کمک پزشکی جمهوری اسلامی رفع شده و تعدادی نیز از دست رفتند و در حقیقت در حال حاضر تروریسم زیستی هنوز به‌عنوان هدفی برای زدن مسئولان و رهبران قرار دارد، همچنان مرگ چاوز، عرفات و برخی رهبران دنیا زیر علامت سوال است که چگونه رخ داده است و سیستم‌های کنترلی هنوز نتوانسته‌اند آن را تشخیص دهند.

* چکیده‌ای از سخنرانی سردار جلالی در همایش هیات‌های اندیشه‌ورز مرکز بسیج جامعه پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

در جنگ جهانی دوم کشورها با انواع اقسام ویروس‌ها و موجودات زنده به یکدیگر حمله می‌کردند تا به دولت‌ها برای تسلیم شدن فشار بیاورند. در دوران دفاع مقدس نیز نمونه‌هایی از حملات بیولوژیک به واحدهای صف را داشتیم، با این حمله یک گردان یا تیپ در منطقه کلا دچار بیماری می‌شدند و مجبور به تخلیه گردان یا تیپ می‌شدیم.

در جنگ جهانی دوم نیز با اهداف بیولوژیک کشتار جمعی صورت می‌گرفت که بسیار دردناک بود، که البته در حوزه غافلگیری این موضوع کمتر شده که امیدواریم دیگر اتفاق نیفتد. اهداف جنگ زیستی در زمان صلح نیز اکنون اتفاق می‌افتد که محور آن آسیب‌های اقتصادی است و می‌تواند حملات به حوزه زیستی کشور مقابل باشد که دلیل آن را می‌توان در آزمایشگاه‌ها بررسی کرد. یکی از نمونه‌های حمله زیستی حمله به زیتون رودبار بود. این حمله ۵ سال محصول ما را به صفر رساند، حمله به ماهی‌های سردابی که بخش زیادی از صنعت گوشت سفید را با مشکل مواجه کرد، حمله به مرغ تخم‌گذار دو بار شکل گرفت که یک بار در سال جاری و یکبار در ۴ سال گذشته در محدوده قزوین و استان مرکزی بود که ما مجبور به واردات تخم مرغ شدیم و خسارت وارد کرد.

در بعد جهانی نیز حمله سارس به کشور چین حمله بیولوژیکی بوده اما اهداف اقتصادی و تروریستی داشت که با سارس قبلی متفاوت بوده و برای ایجاد وحشت و زبر سوال بردن توان مقابله کشور چین صورت گرفت. اگر سیستم‌های جامع مانیتورینگ وجود نداشته باشد نمی‌توان تشخیص داد که کدام حملات واقعی و کدام کاذب است. تهدیدات زیستی سطح بهداشت جهانی را نیز تهدید می‌کنند. با نگاهی دیگر منشاء تهدیدات را می‌توان دولت‌های متخاصم، کار ترهای دارویی، تروریست‌های زیستی، اپیدمی‌های طبیعی و برخی گروه‌های غربی برشمرد.

ممکن است برای ما اتفاق بیافتد حمله به دربستر تهدیدات زیستی دانست نمونه‌های و نباتات در ۴ یا ۵ سال گذشته داشتیم و اینکه بگوییم این موضوع اساساً کار دشمن است به موضوع تشخیص ما در

یکی از سناریوهایی که زیرساخت‌های متصلی این موضوع در حوزه دام

در گفت‌وگو با عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس با «صیانت پایدار» عنوان شد

اهمیت پاسداری تیزبینانه از مرزهای زیستی کشور

نقش مافیای اقتصاد در واردات بی‌رویه دارو بدون نظارت!

کارشناسان بر این باورند میزان تخریب و آسیب جنگ و بلایای طبیعی به مراتب کمتر از تهدیدات انسان‌سازی است که می‌تواند بدون خونریزی، بزرگترین سرمایه‌های یک کشور؛ یعنی منابع انسانی را به نابودی بکشاند. از این رو توجه به پدافند زیستی به عنوان یک راهبرد اساسی در دستور کار دولت‌ها قرار گرفته است. همایون هاشمی، عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس دهم اما معتقد است مسئولین ما هنوز به فهم مشترک و صحیحی از پدافند غیرعامل نرسیده‌اند و نیروهایی برای این منظور تربیت نشده‌اند. متن کامل گفتگوی ما با این نماینده مجلس شورای اسلامی را در زیر می‌خوانید:

نماینده مردم میان‌دوآب، شاهین دژ و تکاب ابتدا به تعریف کوتاه اما دقیقی از پدافند زیستی پرداخت و گفت: ابتدا باید تهدیدات زیستی که توسط دشمنان علیه مردم یک کشور اعمال می‌شود را تعریف و شناسایی کرد. هرگونه آلودگی از نوع ویروسی یا میکروبی که به وسیله غذا، دارو، بذرها و دانه‌های کشاورزی مورد استفاده انسان، دام و طیور و به طور کلی هر نوع نیازمندی طبیعی دیگری که توسط دشمنان - مستقیم یا غیرمستقیم - به کشور وارد شود، یک تهدید زیستی محسوب می‌شود و مجموعه اقداماتی که دولت‌ها در راستای کاهش آسیب‌پذیری مردم انجام می‌دهند، پدافند غیرعامل در بخش زیستی خوانده می‌شود.

این عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس دهم با بیان این که «نیاز به برنامه‌های جامعی داریم» تصریح کرد: واقعیت این است که ما به مراقبتی بیش از حال حاضر نیازمندیم. این موضوع تنها منحصر به کشور ما هم نمی‌شود بلکه یکی از چالش‌های بزرگ همه

نژادندترین مورد شاهد بوده‌ام هسته‌های خرما را به گمان این که میباید هسته خرما را آلوده وارد کشور شود جدا می‌کنند و اجازه ورود به خاک کشورشان را نمی‌دهند. متأسفانه ما در حوزه دروهم کنترل‌هایی چنین سختگیرانه نداریم؛ در حالی که ورود مواد اولیه داروها هم باید با ملاحظات جدی تری صورت پذیرد و حفاظت‌های پیدا و ناپیدایی به این امر اختصاص دهیم.

هاشمی دلیل بروز چنین قصورهایی را وجود لابی و مافیای اقتصادی در کشور خواند و افزود: متأسفانه مباحث پشت پرده‌ای وجود دارد و از همین روست که گویا بخشنامه‌های بسیار دقیق نظارتی نادیده گرفته می‌شود. علت هم این است ردیف‌های حفاظتی و صیانتی را لایه به لایه چینش نکرده‌ایم و عوامل آسیب‌رسان به راحتی از این لایه‌ها عبور می‌کنند.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس دهم با تأکید بر لزوم افزایش تراز نظارتی در کشور، تصریح کرد: برای افزایش نظارت، ابتدا باید مدیران و نیروهای متخصص و متعهد تربیت شوند؛ متأسفانه برخی مدیران ما هنوز فهم درستی از پدافند غیرعامل و نقش آن در ایجاد امنیت زیستی کشور ندارند.

در بسیاری از کشورها مواد غذایی همراه مسافر، اجازه ورود ندارند. در این مورد شاهد بوده‌ام هسته‌های خرما را به گمان این که مبادا هسته خرما آلوده وارد کشور شود، جدا می‌کنند و اجازه ورود به خاک کشورشان را نمی‌دهند!

کشورها، تهدیدات انسان‌ساز زیستی است؛ چرا که دشمنان هر ملتی از این راه، جمعیت را مورد هدف قرار داده و در نتیجه هزینه‌های کشورها را افزایش می‌دهند. دشمنان در این مقوله با استفاده از بیوتروریسم یعنی انتشار عوامل بیماری‌های انسانی، دامی و آفات نباتی دست به تهدید می‌زنند و گاه سال‌ها زمان می‌برد تا نتیجه ورود یک بذر آلوده یا ماده غذایی ناسالم، اثرات خود را روی یک نسل و متعاقب آن، نسل‌های بعدی نشان دهد. با گذر زمان، تنوع و پیچیدگی تهدیدها نیز افزایش یافته و بر همین اساس، معتقدم امروز کشور ما نیازمند برنامه‌های مدون، جامع و دقیق است.

به گفته هاشمی، موضوع غذای سالم، هوای پاک و محیط زیست مطلوب یکی از شاخص‌های زندگی سالم در همه دنیا است و به عنوان یک اولویت در دستور کار دولت‌ها قرار دارد. وی

گفت: این موضوع در کشور ما هم باید اولویت دولت باشد. متأسفانه هم‌کنون در بحث واردات به خصوص مواد غذایی و دارویی نگرانی‌ای جدی وجود دارد در حالی که باید در اولویت‌های کنترلی نظام جای بگیرد. این مباحث از مهم‌ترین سرفصل‌های پدافند غیرعامل است.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس دهم به دغدغه کشورهای پیشرفته و به خدمت گرفتن همه امکانات برای رفع نگرانی‌های حاصل از تهدیدات

انسانی اشاره کرد و گفت: حساسیت این موضوع چنان است که کشورهای پیشرفته، آزمایشگاه‌های ویژه با فاکتورهای خاصی راه‌اندازی کرده و به صورت ریزانگاری و دقیق، موضوع «فیدینگ» یعنی غذای مردم را مورد مذاقه قرار می‌دهند.

توجه به تغییرات آب و هوایی و محیط زیست و منابع طبیعی نیز در همین مقوله گنجانده می‌شود زیرا می‌تواند به عنوان یکی از سبب‌های دشمن در حوزه آسیب‌رسانی به شمار رود.

وی با ذکر یک مورد به کنترل‌های خاص اعمال شده در راستای اجرایی کردن سیاست‌های پدافند غیرعامل در دیگر کشورها اشاره کرد و گفت: در بسیاری از کشورها مواد غذایی همراه مسافر، اجازه ورود

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

دو روی سکه تراریخت‌ها؛ فقرزدایی یا جنگ زیستی؟!

اعظم خوبخت

زیست فناوری است. بیوتکنولوژی به عنوان تکنیک‌هایی که در آن از ارگانیسم‌های زنده برای ساخت یا ایجاد تغییرات در یک محصول گیاهی یا دامی استفاده می‌شود از ظرفیت بالایی برای سودرسانی و اثرگذاری بر بخش کشاورزی، جنگل و پرورش آبزیان برخوردار است.

تکنیک‌های مدرن بیوتکنولوژی دانشمندان را قادر می‌سازد که ژن‌های جدا شده از ارگانیسم‌های زنده را به ارگانیسم‌های هدف منتقل سازند و در نتیجه سرعت و دقت بیشتری به روش‌های سنتی اصلاح بذر و نهال در اختیار بشر قرار دهند. در مقایسه با روش‌های سنتی اصلاح‌پذیر، بیوتکنولوژی موجب افزایش پایدار بهره‌وری و فراوری بهینه برای تقویت بهره‌برداری و تنوع محصول می‌گردد.

تراریخته‌ها (ترنس ژنیک‌ها، دستکاری ژنتیکی شده‌ها) عبارتند از میکروارگانیسم‌ها، گیاهان و حیواناتی که ژن دیگری از سایر موجودات به طور مصنوعی و در آزمایشگاه وارد ژنوم شان شده است. محصولات اصلاح‌شده ژنتیکی یا تراریخته بخشی از نفوذ بیوتکنولوژی به عصر ماست. گیاه تراریخته به گیاهی گفته می‌شود که ساختار ژنتیکی آن از طریق مهندسی ژنتیک تغییر یافته باشد. این تغییر معمولاً جهت بهبود مقاومت گیاه به برخی آفات یا بیماری‌ها و برای بهبود عملکرد و بهره‌وری آن صورت می‌گیرد. محصولات تراریخته طی سال‌های ۱۹۹۶ تا کنون نقش بسیار مهمی در ایجاد امنیت غذایی و تولید پایدار داشته‌اند. سال ۲۰۱۵ مراسم بیست و پنجمین سالروز استفاده انبوه و تجاری از محصولات تراریخته برگزار شد. گوجه فرنگی تراریخته با صفت جدید انبارداری بالا، اولین گیاه تراریخته‌ای بود که در سال ۱۹۹۴ در آمریکا کشت شد. هر چند این گیاه تراریخته خیلی زود به دلیل طعم نامطلوبی که داشت به دست فراموشی سپرده شد. همچنین به ترتیب در همان سال‌های ۱۹۹۴ و ۱۹۹۶ سویا و ذرت تراریخته مقاوم به علف‌کش رانداپ وارد مزارع آمریکا و کانادا شدند. به دنبال آن به سرعت گیاهان تراریخته مقاوم به حشرات نیز وارد مزارع کشورهای همچون آمریکا، کانادا، برزیل، هند و چین شدند. در سال ۱۹۹۴ کمتر از دو میلیون هکتار سطح زیر کشت تراریخته‌ها بود و این رقم در سال ۲۰۱۴ به ۱۸۱ میلیون هکتار در جهان رسید و اینک غذاهای مشتق شده از محصولات دستکاری شده ژنتیکی شمار بسیاری از کشورها را در برمی‌گیرد. بیشترین رشد در این زمینه مربوط به محصولات

گرسنگی هنوز واژه مانوس عصر ماست. بر مبنای آخرین گزارش‌های سازمان خواروبار جهانی (فائو) علی‌رغم اینکه ۱۶۷ میلیون نفر از تعداد گرسنگان نسبت به دهه قبل کم شده است و از ۱۸٫۶ درصد به ۱۰٫۹ درصد جمعیت کل رسیده است اما هنوز ۷۹۵ میلیون گرسنه در جهان وجود دارد. بدون شک افزایش سرعت رشد جمعیت جهان، تغییر اقلیم، روند گرم شدن کره زمین، محدودیت منابع آبی، وابستگی شدید نظام‌های زراعی جدید به کاربرد گسترده کودها و آفت

کش‌ها و به دنبال آن، آلودگی‌های زیست محیطی و همچنین تغییر کاربری زمین‌های زراعی و جنگل‌تراشی از جدیدترین چالش‌های فرا روی جوامع بشری در بخش کشاورزی به شمار می‌روند که پایداری نظام‌های زراعی و تأمین امنیت غذایی را به مخاطره می‌اندازد.

این مسائل باعث شده است بیوتکنولوژی به کمک جامعه بشری بیاید. تردیدی وجود ندارد که بیوتکنولوژی آینده جهان را در بسیاری از زمینه‌ها رقم خواهد زد و نقش اساسی را در توسعه کشورها بازی خواهد کرد. کشاورزی عرصه‌ای مهم از

شده ژنتیکی تجویز کنند. این آکادمی به استناد به مطالعات صورت گرفته تاثیر مصرف تراریخته را شامل ارگان‌های داخلی صدمه دیده اختلالات دستگاه گوارش و دستگاه ایمنی بدن افزایش سرعت پیر شدن و ناباروری عنوان کرده است. همین نتایج توسط کالج سلطنتی لندن نیز کم و بیش تایید شده است.

به هر حال نزدیک به سه دهه است که تراریخته ها در ۲۸ کشور جهان کشت می‌شوند اما هنوز با ابهام‌های زیست محیطی و امنیتی زیادی مواجه هستند که پاسخ آشکاری به آنها داده نشده است. بعضی از کشورهای جهان مانند روسیه به طور کامل با هرگونه کشت و یا واردات تراریخته‌ها حتی برای دام مخالف هستند و بعضی دیگر همچون آلمان و فرانسه اجازه کشت این گیاهان را نمی‌دهند اما اجازه ورود علوفه خشک و غذای دام تهیه شده از تراریخته‌ها را می‌دهند. چیزی که مشخص است آنکه ابهام زیادی در مورد مصرف تراریخته‌ها و تاثیرات آن بر سلامت مردم دیده می‌شود.

شرکت‌های تولیدی مواد تراریخته به گونه‌ای مافیایی اجازه انجام تحقیقات علمی در این زمینه را نمی‌دهند و نتایج تحقیقات خود را نیز به صورت محرمانه نگه می‌دارند. آنها خود را منادیان فقرزدایی و رفع گرسنگی در جهان عنوان می‌کنند اما پر واضح است که بسیاری از فقرا توان خرید هیچ محصولی اعم از تراریخته و یا انواع دیگر را ندارند. شواهد نشان می‌دهد که کشت و مصرف محصولات تراریخته به کشور ایران نیز وارد شده است و از سال ۱۳۸۴ برنج تراریخته در استان‌های برنج خیز کشور کشت شده است.

این درحالیست که طبق پروتکل جهانی کارتاژینا که در سال ۲۰۰۰ در مونترال کانادا تصویب شد و ایران نیز عضو رسمی آن می‌باشد از نظر ایمنی زیستی کشت تراریخته‌ها نباید عجولانه و نسنجیده باشد. در کشور ما به نظر می‌رسد سازوکار دقیقی برای نظارت بر تولید و مصرف تراریخته‌ها وجود ندارد و هنوز مشکلات این حوزه را جدی نگرفته‌ایم.

دارای تقاضای بالا مانند سیب زمینی، کلزا، ذرت، پنبه، سویا و برنج بوده است. فناوری محصولات اصلاح شده اگرچه یک راه‌حل در دسترس برای غلبه بر برخی از چالش‌های غذایی و پزشکی است اما حقایق دیگری در پشت پرده محصولات تراریخته وجود دارد. به عبارتی به همان اندازه که دستکاری ژنتیکی محصولات مورد اقبال قرار گرفته مخالفان سرسختی نیز دارد. مخالفان بر این باورند که علی‌رغم اینکه کاربرد گیاهان تراریخته می‌تواند مزایای زیادی داشته باشد اما نباید مخاطرات حاصل از این فناوری را از نظر دور داشت؛ مخاطراتی از قبیل، ایجاد ترکیبات سمی، ایجاد واکنش‌های حساسیت‌زا،

ایجاد باکتری‌های مقاوم به آنتی بیوتیک‌ها و...

این معضلات مورد توجه فعالان عرصه حقوق بشر، قرار گرفته است. به زعم آنها، شیوه فعلی عرضه بذره‌های تراریخته، موجب نقض اصول بنیادین حقوق بشری می‌شود. اصولی از قبیل «حق بر غذای کافی»، «حق دانستن»، «حق بر محیط زیست سالم» و «حق کار». در سال ۲۰۰۰ گریس بوت در ایالات متحده بعد از خوردن ذرت مکزیکی دچار شوک آنافیلاکسی شد. در همان سال کشف شد که ریشه ذرت حاوی نوعی پروتئین سمی است. این پروتئین برای اصلاح ذرت جهت از بین بردن حشرات مزاحم استفاده شده بود. منتقدین محصولات تراریخته تاثیر قابل توجهی بر میزان مصرف و گسترش این محصولات در جهان داشته‌اند. آزمایشاتی که سال ۲۰۰۵ بر روی موش‌ها انجام گرفت بخشی از واقعیت‌ها را عیان ساخت. موش‌هایی که با سویای تراریخته تغذیه شده بودند نوزادانی عقب مانده به دنیا آورده بودند که نیمی از آنها عقیم بودند برخی از موش‌ها نیز مشکلات ریوی داشتند.

این تحقیقات در سال‌های بعدی نیز مورد تایید قرار گرفت. سازمان جهانی بهداشت بر این باور است که نمی‌توان مضرات تراریخته را به تمامی محصولات این فناوری تعمیم داد. آکادمی پزشکی زیست محیطی آمریکا (AAEM) به پزشکان هشدار داده است برای تمام بیماران خود رژیم‌های غذایی فاقد مواد دستکاری

در سال ۲۰۰۰ گریس بوت در ایالات متحده بعد از خوردن ذرت مکزیکی دچار شوک آنافیلاکسی شد. در همان سال کشف شد که ریشه ذرت حاوی نوعی پروتئین سمی است. این پروتئین برای اصلاح ذرت جهت از بین بردن حشرات مزاحم استفاده شده بود.

بسیج ظرفیت‌ها برای تامین آب کشور

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور با اشاره به تهدیدات حوزه آب گفت: به دلیل کمبود آب در فصل تابستان به مسئولین توصیه کرده‌ایم که طرح‌های اورژانسی تهیه و از ظرفیت‌های دیگر دستگاه‌های اجرایی کشور استفاده شود که با شرایط اضطراری مواجه نشویم.

سردار جلالی رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور با دکتر اردکانیان وزیر نیرو در محل این وزارتخانه دیدار و گفتگو کرد. در این دیدار سردار جلالی ضمن بیان فعالیت‌های سازمان پدافند غیرعامل در حوزه انرژی گفت: موضوعات پدافند غیرعامل در حوزه آب و برق جزء نیازهای واجب و جدی کشور است و طبق بررسی‌های انجام شده شاهد این هستیم که آسیب‌زدن به منابع آب و برق در جنگ‌های اخیر همیشه جزء اهداف دشمن بوده است. رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور گفت: در گذشته منابع و مراکز تولید برق و شبکه‌های توزیع برق پیشرفت امروزه را نداشته است. ولی امروزه شاهد سایبری شدن و ورود فناوری‌های نو در این عرصه هستیم و در ادبیات آمریکایی‌ها متوجه می‌شویم که طرح‌های سایبری جدیدی در حوزه‌های برق علیه ما طراحی کرده‌اند.

سردار جلالی خاطر نشان کرد: آمریکایی‌ها در زمان پذیرش برجام طرح‌هایی مانند نیتروژن‌س علیه ما دنبال می‌کردند و این نشان‌دهنده این است که تهدیدات به سمت سایبری رفته است. سردار جلالی تصریح کرد: آمریکایی‌ها تلاش می‌کنند تهدیدات نظامی علیه جمهوری اسلامی را در مردم فعال نشان داده و به نوعی معتبرسازی کنند و ممکن است بازیگران منطقه‌ای، آمریکا و دشمنان کشور با خطای محاسباتی مواجه شوند که باعث شود با وارد کردن آسیب به زیرساخت‌های کشور، به منابع برق آسیب وارد کنند.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور به امنیت نسبی دیسپاچینگ مرکز نیرو اشاره کرد و گفت: میزان آسیب‌پذیری‌های دیسپاچینگ مرکز نیرو به نسبت اندک است و قابلیت‌های خوبی در آن وجود دارد که باید تقویت شود.

سردار جلالی اظهار داشت: سخنان اخیر وزیر امور خارجه آمریکا نشان می‌دهد که آنها ابزار سایبری را علیه ما حفظ کرده‌اند و گفته‌اند در صورت لزوم مورد استفاده قرار می‌دهند.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور در بخش دیگری از سخنان خود به تهدیدات حوزه آب پرداخت و گفت: به دلیل کمبود آب در فصل تابستان به مسئولین توصیه کرده‌ایم که طرح‌های اورژانسی تهیه و از ظرفیت‌های دیگر دستگاه‌های اجرایی کشور استفاده شود که با شرایط اضطراری مواجه نشویم.

دکتر جلالی به یکی از مصوبه‌های کمیته دائمی پدافند غیرعامل اشاره کرد و افزود: بر اساس این مصوبه مراکز با اهمیت حیاتی، حساس و مهم باید ژنراتورهای اضطراری داشته باشند و این مصوبه ابلاغ شده است و از طریق بسیج همان دستگاه کنترل و پیگیری می‌شود و سالانه یکی دو مرتبه رزمایش برگزار می‌شود.

دکتر اردکانیان، وزیر نیرو نیز با استقبال از طرح استفاده از بسیج ظرفیت‌های کشور، در سخنان خود به زلزله‌های اخیر کرمانشاه و تهران اشاره کرد و گفت: اختلال در موضوع آب و برق به همه شئون زندگی مردم ارتباط پیدا می‌کند و مسئولیت مستقیم متوجه صنعت برق و آب می‌باشد که بسیار خرسند می‌شویم که سازمان پدافند غیرعامل در این موضوعات ما را کمک کند و سیستم پدافندی در صنعت آب و برق را تقویت نماید.

وی با اشاره به تمهیدات برخی کشورهای اروپایی جهت مقابله با بدترین اتفاقات گفت: لازم است در حوزه آب و برق شبیه‌سازی در جهت مقابله با بحران‌های مختلف انجام گیرد.

وزیر نیرو بیان داشت: تامین آب و برق یکی از ضرورت‌ها و از نیازهای حیاتی جوامع شرقی و پیشرفته است، بنابراین لازم است ما در این حوزه برنامه منسجم و مستقل پایدارسازی تولید و تضمین تداوم کارکرد زیرساخت‌ها را دنبال کنیم و اشکالات جاری و معدود آن را هم با تشریح مساعی حل کنیم.

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

جهان و «فقر» آب

تقاضای بخش صنعت برای منابع آب بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۵۰، ۴۰ درصد افزایش خواهد یافت. این در حالی است که وضعیت منابع آب هم‌اکنون نگران‌کننده است. چرا که سطح آب زیرزمینی ۲۰ درصد کاهش یافته و بسیاری از مناطق جهان با بحران بی‌آبی روبرو هستند. به طوریکه طبق یک پیش‌بینی تا سال ۲۰۲۵ حدود دو سوم از جمعیت جهان دچار کمبود نسبی یا شدید آب خواهند بود. نتایج یک تحقیق نشان می‌دهد که در مقیاس جهانی نقطه تلاقی میزان تقاضای جهانی برای آب و میزان آب در دسترس حدود سال ۲۰۴۰ خواهد بود که در برخی مناطق این نقطه تلاقی از هم‌اکنون آغاز شده است. یکی از بحرانی‌ترین مناطق به لحاظ منابع آب منطقه خاورمیانه است که در این بین کشور ما نیز با ۲۵۰ میلیمتر بارش سالانه جزو مناطق کم‌آب به شمار می‌رود که در کمربند خشک جهان واقع شده به‌طوریکه اگرچه یک درصد جمعیت دنیا را در خود جای داده است تنها ۰/۳۶ درصد منابع آب تجدیدپذیر جهان را در اختیار دارد. از طرفی دیگر خشکسالی‌های اخیر نیز باعث شده است که صحبت از بحران آب در کشور توسط کارشناسان به میان بیاید. طبق یک پیش‌بینی سرانه منابع آب در کشور که در سال ۱۹۹۰، ۷۰۲۵ متر مکعب بوده در سال ۲۰۵۰ به رقمی حدود ۷۵۰ تا ۸۵۰ متر مکعب نزول کند که این آماری واقعا هشداردهنده است. طبق یک پیش‌بینی دیگر تا سال ۱۴۰۰ با فرض جمعیت ۱۰۰ میلیون نفر برای کشور، سرانه آب تجدیدشونده حدود ۱۰۰۰ تا ۱۳۰۰ متر مکعب برای هر نفر خواهد بود که از نظر معیارهای جهانی مرز بحران شناخته می‌شود.

مطالعات علمی نشان می‌دهد که از کل ۴۳۰ میلیارد مترمکعب آب ورودی کشور، چیزی در حدود ۷۰ میلیارد مترمکعب (۱۶/۵۹ درصد از آب تجدیدپذیر کشور) صرف کشاورزی می‌شود ولی بخش عمده‌ای از آب قبل از اینکه به زمین زراعی برسد هدر رفته و ۷۰ درصد نزولات آسمانی از طریق تبخیر اتلاف می‌شود. نکته قابل ذکر دیگر در این زمینه نابرابری توزیع آب در جهان است. آمریکا حاکی از واقعیت تکان‌دهنده‌ای است که ۸۰ درصد جمعیت جهان تنها به ۲۰ درصد منابع آب آشامیدنی سالم جهان دسترسی دارند. این شواهد باعث شده‌اند تا برخی از صاحب‌نظران ادعا کنند که درگیری‌ها، تنش‌ها و جنگ‌های داخلی، منطقه ای و بین‌المللی در آینده‌ای نه‌چندان دور بر سر دسترسی به آب خواهد بود.

محمد رضا منانت

آب و منابع آب در هسته مباحث مربوط به توسعه پایدار قرار دارند. دسترسی به آب آشامیدنی مناسب یکی از مهمترین اهداف توسعه هزاره است. از امنیت غذایی گرفته تا موضوع سلامت و تامل محیط

زیست همه و همه تحت تاثیر آب هستند. آب منجر به بهبود در رفاه اجتماعی و رشد همه‌جانبه و بهبود معیشت میلیاردها نفر در جهان می‌شود. تقاضای جهانی برای آب تا حدود زیادی تابعی از رشد شهرنشینی و سیاست‌های کلان اقتصادی، جهانی شدن تجارت و تغییر رژیم غذایی جمعیت در کره زمین است. مطالعات نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۵۰ تقاضای جهانی مصرف آب ۵۵ درصد رشد خواهد داشت. همچنین تا سال ۲۰۵۰ با توجه به روند افزایش جمعیت جهان بخش کشاورزی نیاز به ۶۰ درصد افزایش تولید در سطح جهان و ۱۰۰ درصد افزایش تولید در کشورهای در حال توسعه دارد و نیز

تا سال ۱۴۰۰ با فرض جمعیت ۱۰۰ میلیون نفر برای ایران، سرانه آب تجدیدشونده حدود ۱۰۰۰ تا ۱۳۰۰ متر مکعب برای هر نفر خواهد بود که از نظر معیارهای جهانی مرز بحران شناخته می‌شود

رییس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در گفت و گو با «صیانت پایدار»:

عمران مجلس، برگزار کردیم و مشکلات و نواقص را یادآور شدیم ولی هنوز شاهد هیچ حرکت جدی در این عرصه نبودیم که خود نشان می‌دهد متولیان امر، باور چندانی به پدافند غیرعامل ندارند.

«آبادر سایر شهرهای کشورمان از ظرفیت‌هایی همچون راه آهن، فرودگاه و... به عنوان پناهگاهی به هنگام بروز بحران استفاده شده است؟»

در دنیا، از همه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های شهری همچون فرودگاه، مترو، راه آهن، مراکز استراتژیک دولتی و نظامی و... برای ایمنی مردم در شرایط خاص؛ خواه جنگ باشد و یا بلایای طبیعی، استفاده می‌شود. ما هم در زمان جنگ تحمیلی از فرودگاه و راه آهن برای این منظور استفاده کردیم ولی متأسفانه با گذر زمان به دلایل مختلف از جمله فرسوده شدن تاسیسات، افزایش جمعیت، پیچیدگی حوادث و... راهی برای تقویت این امکانات در پیش نگرفتیم. حتی می‌توان ادعا کرد ساختمان‌های استراتژیک همچون فرمانداری‌ها

غفلت از پدافند غیرعامل شهری

مترو می‌بایست قابلیت پناهگاهی داشته باشد که ندارد!

و مراکز سیاسی اکنون آسیب پذیرند در حالی که این مراکز باید آخرین نقاطی باشند که می‌توانند مورد تخریب قرار گیرند. همچنین مترو که در دهه های اخیر به ناوگان حمل و نقل عمومی ما افزوده شده نیز به گونه‌ای طراحی نشده که ظرفیت ایمنی دادن به مردم در شرایط خاص را داشته باشد.

«عزیمی برای تقویت زیرساخت‌های کشور وجود دارد؟»

به نظر می‌رسد اراده‌ای در این راستا وجود ندارد. یعنی به تناسب افزایش جمعیت، زیرساخت‌های کشور را تقویت نکردیم. هنوز هم فرودگاه‌ها و اماکنی امن داریم ولی باید متناسب با پیچیدگی‌های زمان، آنها را توسعه دهیم. معتقدم در اینباره تغل

کرده‌ایم و باید با تقویت زیرساخت‌ها شرایط را تغییر دهیم. واقعیت این است که تا شرایط مطلوب زیادی داریم.

«چرا به حرکت در راستای سیاست‌های پدافند غیرعامل، پایبند نیستیم؟ برنامه‌ریزی درستی وجود ندارد. ما در کشور یک مشکل اساسی داریم؛ رقابت سنگین برای شروع

پروژه‌های جدید. از همین رو اکنون ۵۰۰ هزار میلیارد تومان پروژه نیمه‌تمام وجود دارد، در حالی که اگر هدف‌گذاری‌های درستی داشته باشیم، تقویت زیرساخت‌های اساسی و استراتژیک را مورد توجه قرار می‌دهیم و امنیت و ایمنی مردم در شرایط مختلف را تضمین می‌کنیم.

«سپاس از شما من هم تشکر می‌کنم.»

حیات شهرها در زمان بروز بحران‌هایی همچون جنگ و یا بلایای طبیعی، منوط به امکان تداوم زندگی در کالبد شهری است. در این راستا پدافند غیرعامل می‌تواند مهمترین راهبرد در حوزه مدیریت شهری و کنترل بحران به شمار آید.

محمد رضا رضایی کوچی رییس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی ایجاد و اعمال پدافند غیرعامل در حوزه شهری را مستلزم برنامه‌ریزی، مدیریت و امنیت سکونتگاه‌های شهری برمی‌شمارد. متن کامل گفتگوی خبرنگار «صیانت پایدار» با نماینده مردم جهرم در مجلس دهم را می‌خوانید:

«پدافند غیرعامل شهری را چگونه تعریف می‌کنید؟»

پدافند غیرعامل شهری، مجموعه اقداماتی است که موجب کاهش آسیب پذیری نیروی انسانی، ساختمان‌ها، تاسیسات، تجهیزات و شریان‌های شهری و منطقه‌ای به هنگام بروز بحران می‌شود.

«با این تعریف، آیا می‌توان ادعا کرد که ما در این حوزه موفق عمل کرده‌ایم؟»

تجربه نشان داده است که یا نداریم و یا در این حوزه بسیار ضعیف عمل کرده‌ایم. برای مثال به زلزله سال گذشته تهران اشاره می‌کنم. اگر ملاحظات دفاع غیرعامل در شهرسازی و طراحی شهری صورت می‌گرفت و همچنین به مردم آموزش‌های لازم به هنگام بروز بحران داده می‌شد، تجربه‌ای بهتر از آن چه پیش آمد را در خاطر داشتیم ولی متأسفانه دیدیم همان دقایق آغازین، تهران قفل شد. نمونه‌ای از طراحی نامناسب شهری، احداث ساختمان‌های بلند مرتبه در کنار بزرگراه‌هاست که ریزش احتمالی آنها، خود می‌تواند مسیرهای خروجی شهر را مسدود کند. تراکم اتومبیل‌ها و عدم امکان خدمات‌رسانی به مردم؛ در زلزله‌ای که منجر به خسارت هم نشد، در تهران به چشم آمد. با کمال تأسف حتی تونل‌هایی که برای عبور در شرایط استراتژیک باید مورد استفاده قرار بگیرند نیز سرنوشته‌ی مشابه بزرگراه‌ها و خیابان‌های سطح شهر داشت.

«علت بروز این مشکلات را می‌توان به فقدان پدافند غیرعامل، منسوب کرد؟»

بله. همان طور که اشاره کردم، پدافند غیرعامل در حوزه شهری، هم شامل ایجاد و احداث سکونتگاه‌های امن است و هم معرفی آن‌ها به مردم و ارائه آموزش‌های لازم در مواقع بروز بحران. در حال حاضر، یا سکونتگاه‌های ایمن وجود ندارند یا اگر باشند، مردم اطلاعی ندارند. این نتیجه فقدان پدافند غیرعامل در این حوزه است. ما پس از این رخداد، نشست‌هایی با شهردار و دستگاه‌های مختلف همچون اورژانس، آب، برق، گاز، هلال احمر و... در کمیسیون

مترو که در دهه‌های اخیر به ناوگان حمل و نقل عمومی افزوده شده به گونه‌ای طراحی نشده که ظرفیت ایمنی دادن به مردم در شرایط خاص را داشته باشد

باز آفرینی بافت‌های فرسوده شهری با رویکرد پدافند غیر عامل

سامان ولی‌نوری - دکترای برنامه‌ریزی شهری

شهرها گهواره‌های تمدن بشری بوده و حتی قدمتی فراتر از تاریخ مدنیت دارند. در طول تاریخ، از شهرهای باستانی بین‌النهرین و دره سند گرفته تا دولت شهرهای یونان باستان و تا مگالوپولیس‌ها و منظومه‌های عظیم شهری کنونی، شهرها همواره مرکز ثروت و قدرت، نوآوری و خلاقیت، پویایی و شکوفایی و شکست و ناامیدی بوده‌اند.

در طول تاریخ و در پهنه جغرافیا، شهرها گاه و بیگاه در اثر حوادث طبیعی از جمله زلزله و سیل و قحطی و بیماری و یا مسائل انسانی همانند جنگ‌ها و نزاع‌ها افول کرده و از هم پاشیده‌اند. به عبارتی آنها مسیری بین نوزادشهر (نکروپولیس) تا تپه‌شهر (تیرانوپولیس) را بارها و بارها پیموده‌اند.

امروزه نیز شهرها که مکان زندگی بیش از ۵۰ درصد جمعیت جهان و نزدیک به ۷۵ درصد جمعیت کشور ما می‌باشند با انبوهی از مسائل و مشکلات دست به گریبانند که در زمان وقوع بحران‌ها و مخاطرات طبیعی

و انسانی این مسائل و معضلات سر باز کرده و خسارت را چندین و چند برابر می‌کنند. یکی از این مشکلات بافت‌های فرسوده هستند که البته در ادبیات برنامه‌ریزی شهری دنیای امروز گاهی به آنها حتی به چشم فرصت و ظرفیت نیز نگاه می‌شود. بافت‌های فرسوده شهری از جمله ساخت و سازهای ناموزون شهری هستند که به دلیل قدمت این بافت‌ها از یک سو و نیز وجود پدیده‌های مهاجرت، فقر، آلودگی‌های زیست محیطی و بعضی دیگر از مسائل اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی به عنوان یکی از اساسی‌ترین مشکلات شهری؛ به‌ویژه در کلان‌شهرها درآمده‌اند. در واقع بافت‌های فرسوده شهری صرفاً محیط‌هایی دارای بافت کالبدی فرسوده نیستند، بلکه این محله‌ها بازتاب عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، علمی و فنی و عوامل ارزشی و اعتقادی و نیز نوع روابط انسانی موجود در جامعه و محیط بزرگتر هستند. اگر بخواهیم اندکی عملیاتی‌تر به تعریف فرسوده بپردازیم باید گفت که بیشتر ساختمان‌های اینگونه بافت‌ها دارای قدمتی بیش از ۵۰ سال می‌باشند و اگر هم کمتر از ۵۰ سال عمر داشته باشند فاقد استانداردهای فنی هستند. دانه‌بندی آنها ریز بوده و به طور متوسط مساحت عرصه آنها کمتر از ۲۰۰ متر می‌باشد. مصالح بکار رفته در آنها عمدتاً انواع خشت و آجر و یا آهن بدون اتصالات و فاقد سیستم سازه‌ای و اسکلت می‌باشند. معابر آنها اغلب تنگ و پرپیچ و خم و بن‌بست‌های با عرض کمتر از ۶ متر می‌باشند.

در کشور ما طبق آمار سال ۱۳۹۰ نزدیک به ۷۲ هزار هکتار بافت فرسوده در ۴۵۷ شهر در سطح کشور شناسایی شده است که در واقع این بافت‌ها ۲۰ درصد سطح شهرها و ۳۰ درصد جمعیت شهری کشور را در جای داده‌اند. بر هم کنش سه شاخص ناپایداری بناها، ریزندگی قطعات و نفوذ ناپذیری معابر در این بافت‌ها شرایط بسیار ویژه‌ای در افزایش خطر و تلفات جانی ساکنان و هموطنانمان در شرایط وقوع مخاطرات طبیعی و انسانی ایجاد می‌نماید. این بافت‌ها علاوه بر اینکه به لحاظ زیبایی بصری دچار ناهنجاری‌های متعدد بوده و روح جستجوگر زیبایی شهروندان را اقناع نمی‌کند از نظر اجتماعی و اقتصادی نیز به تله‌های فقر تبدیل می‌شوند.

آنها به‌خاطر کیفیت زیست پایین به فرصتی برای سکونت اقشار کم‌درآمد روستایی و شهری که فاقد توان مالی برای سکونت در سایر محلات شهری می‌باشند شده که به تبع آن چرخه‌ای از فرسودگی و فقر اجتماعی فضایی را در این محلات دامن زده است. در همین راستا موضوع باز آفرینی بافت‌های فرسوده شهری در یکی دو دهه اخیر مورد توجه برنامه‌ریزان و مدیران شهری قرار گرفته است. واژه «بازآفرینی شهری» به عنوان یک واژه عام مفاهیم دیگری نظیر به‌سازی، نوسازی، بازسازی، توانمندسازی و روان‌بخشی شهری را در بر می‌گیرد. بازآفرینی شهری به مفهوم احیاء، تجدید حیات و نوسازی شهری و به عبارتی دوباره زنده شدن شهر است.

در این زمینه اقداماتی انجام شده است ولی می‌توان گفت که روح سودجویانه و سوداگرانه که بر اکثر

منابع آبی در معرض تهدیدات تروریستی و نظامی

نادر مزینانی

نگاه پیشگیرانه و پدافندی چه از نظر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و الگوهای مصرف در جامعه و چه از نظر استراتژی‌های امنیتی و دفاعی از منابع آب باید در دستور کار قرار گیرد. آب جزء سرمایه‌ها و زیرساخت‌های کلیدی هر کشوری است و در مقابل حملات تروریستی آسیب‌پذیر است. بخشی از مدیریت آبرسانی، تامین امنیت آبرسانی و شبکه توزیع آب است که همچون دستگاه گردش خون در بدن، امکان ادامه فعالیت و حیات

را در جامعه میسر می‌سازند. با توجه به اهمیت تاسیسات آبرسانی، گاهی در عملیات تخریبی و خرابکاری دشمن، این تاسیسات به عنوان مراکز استراتژیک مورد هدف قرار می‌گیرند که ممکن است منجر به آسیب جدی به جامعه و گاهی ایجاد بحران‌های امنیتی شود. قطع شبکه آبرسانی در شرایط بحران موجب اختلال در خدمت‌رسانی به مردم و کاهش توانایی نیروهای خودی در مقابله با دشمن می‌گردد. دشمن اگر از طریق حملات فیزیکی قادر به آسیب رساندن نباشد، ممکن است با عملیات تخریبی یا آلوده‌سازی منابع، تاسیسات آبی را مورد حمله قرار دهد، که جبران خسارات وارده یا جایگزین کردن آنها بسیار سخت و زمان‌بر خواهد بود. در این راستا ما به مهندسی پدافند غیر عامل در حوزه آب نیازمندیم. مهندسی پدافند غیر عامل یک نیاز معماری، مهندسی و استراتژیک، برای کاهش تاثیر عملیات دشمن و تامین امنیت پایدار سیستم‌های تامین آب مانند سد‌ها، چاه‌های آب، خطوط انتقال، ایستگاه‌های پمپاژ، تصفیه‌خانه، مخازن ذخیره و شبکه‌های توزیع آب می‌باشد.

شواهد و تجارب بسیاری را می‌توان در مورد هدف قرار دادن آب و تاسیسات آبی ذکر کرد. در حین جنگ خلیج فارس در سال ۱۹۹۱، کشورهای هم‌پیمان، منابع آب بغداد را مورد هدف قرار دادند. برای تلافی

■ **هنگامی که بحرانی در شهر رخ می‌دهد، زلزله‌ای به وقوع می‌پیوندد، سیلی مخرب به راه می‌افتد، شهری مورد حمله نظامی قرار می‌گیرد بافت‌های فرسوده بخاطر ویژگی‌های خاص خود اصلی‌ترین قربانیان هستند**

■ **بازآفرینی شهری به مفهوم احیاء، تجدید حیات و نوسازی شهری و به عبارتی دوباره زنده شدن شهر است**

ایمنی و امنیت شهری است.

شهرها نماد و تبلور قدرت و شوکت ملی یک کشور هستند و چنانچه در برابر مسائل طبیعی یا انسانساخت آسیب‌پذیر و شکننده باشند شیرازه یک کشور و یا یک تمدن را ممکن است از هم بپاشند به همین دلیل بوده است که در ایران قدیم مهمترین و اصلیتترین عامل ایجاد و احداث یک شهر بعد دفاعی و امنیتی آن بوده به نحوی که جغرافیا را نیز در خدمت پدافند غیرعامل درآورده و شهرهای تپه‌ای و زیگورات‌ها را بنیان نهاده‌اند. آنچه که در پایان باید بر آن تاکید کرد اینست که ساماندهی و احیا بافت‌های فرسوده در شهرهای کشور ما اگرچه در محافل علمی و اجرایی به صورت یک مسئله جلوه کرده و بحث‌های فراوانی پیرامون آن شکل گرفته است اما همچنان به دلیل نداشتن نگاه استراتژیک به این مسئله عزمی جدی برای حل آن وجود ندارد. این امر شاید به این دلیل است که بهسازی و نوسازی و توانمند سازی بافت‌های فرسوده را صرفاً یک بحث فنی و در چارچوب شهرسازی و توسعه شهری قلمداد می‌کنند و آن را یک اضطراب امنیتی و در چارچوب مدیریت پیش از بحران در نظر نمی‌گیرند.

آنها حاکم بوده باعث شده است که بیشتر طرح‌ها و برنامه‌های ساماندهی این بافت‌ها به سرانجامی نرسند. اما فارغ از بحث‌های فنی و شهرسازانه و حتی زیبایی‌شناسانه یک نگاه امنیتی و مبتنی بر پدافند غیرعامل نیز باید در ساماندهی این بافت‌ها مورد توجه قرار گیرد. به عبارت روشنتر بافت‌های فرسوده تنها یک معضل کالبدی اجتماعی و اقتصادی نیستند بلکه یک تهدید امنیتی نیز به شمار می‌روند. پدافند غیر عامل از نگاه بهسازی و نوسازی شهری به معنای کاهش آسیب‌پذیری ساختمان‌ها، تاسیسات، تجهیزات و شریان‌های شهری و منطقه‌ای با استفاده از فعالیت‌های فنی و مدیریتی می‌باشد که تمامی نهادها، سازمان‌ها، نیروها و حتی مردم عادی نیز در آن دخیل می‌باشند.

از نگاه پدافند غیرعامل بافت‌های فرسوده تاب‌آوری شهرها را کاهش می‌دهند. تاب‌آوری در نقطه مقابل آسیب‌پذیری قرار دارد. تاب‌آوری پاسخی است که شهر به بلا یا می‌دهد و امروزه تمام شهرهای دنیا طرح و برنامه‌های خود را بر این اساس جلو می‌برند و در تلاش برای ساخت شهرهای منعطف و تاب‌آور هستند. هنگامی که بحرانی در شهر رخ می‌دهد، زلزله‌ای به وقوع می‌پیوندد، سیلی مخرب به راه می‌افتد، شهری مورد حمله نظامی قرار می‌گیرد بافت‌های فرسوده بخاطر ویژگی‌های ذکر شده آنها اصلی‌ترین قربانیان هستند. این بافت‌ها سطح خسارات و عمق فاجعه را به مراتب زیادت می‌کنند چرا که سازه‌های سست و نامقاوم با معیار و شریان‌های کم‌عرض امکان امدادسانی را مختل می‌کنند. این حجم بالای خسارات جانی و مالی در یک بحران ابتکار عمل را سلب کرده و به القای حس درماندگی و استیصال و ناتوانی در مردم و نهادهای خدمت‌رسان منجر شده و آثار متعاقب بعدی آن نوعی فاجعه را رقم خواهد زد. بنابراین کاهش آسیب‌پذیری این مناطق شهری باید به عنوان یک اقدام پدافندی بسیار مورد توجه قرار گیرد.

به نظر می‌رسد اگر در شهرهای قدیم برج و بارو و خندق و دژ و حصار و قلعه عناصری برای حفاظت و امنیت و دفاع غیر عامل شهر بودند و در تمامی مراحل طرح‌ریزی شهر نگاه امنیت محور حاکم بوده، امروزه که عصر برج و بارو به پایان رسیده و تهدیدها ماهیتی متفاوت پیدا کرده‌اند، ساماندهی بافت‌های فرسوده و ارتقاء ایمنی و امنیت آنها به نحوی که استانداردهای لازم را به لحاظ دسترسی به مراکز حیاتی مانند بیمارستان‌ها اورژانس‌ها، ایستگاه‌های آتش‌نشانی، مراکز پلیس و ... داشته باشند یکی از ضرورت‌های

حملات، عراق تأسیسات آب شیرین کن کویت را مورد هدف قرار داد. در حمله ارتش آمریکا به عراق و کوزوو، شبکه‌های آبرسانی و مخازن آب به عنوان دومین حلقه استراتژیک واردن، مورد هدف قرار گرفت. در حمله رژیم صهیونیستی به نوار غزه در ۲۷ دسامبر سال ۲۰۰۸ آسیب زیادی به لوله‌های آب و فاضلاب وارد شد و هشت چاه آب به صورت کلی و جزئی تخریب گشت. این صدمات منجر به کمبود آب آشامیدنی و وخیم تر شدن بحران‌های انسانی در غزه گردید.

امروزه به دلیل اهمیت منابع آب و به‌خصوص آسیب‌پذیری تاسیسات و زیرساخت‌های آب، کشورها سیاست‌های خاص و دقیقی را در این زمینه اعمال می‌کنند. در کشور آمریکا، بعد از واقعه ۱۱ سپتامبر، حفاظت از منابع آب به‌ویژه سدها، افزوده شد و محافظین سدها و مخازن بزرگ اضافه شدند تا از حملات احتمالی پیشگیری شود. بسیاری از سدها که به روی عموم مردم برای تفریح باز بود بسته شد تا از هر گونه حملات احتمالی جهت آلودگی آب سد یا حملات فیزیکی به بدنه سدها کاسته شود. در همین راستا کنگره این کشور قانون مبارزه با بیوتروریسم را در سال ۲۰۰۲ تصویب نمود که طی آن الزامات ایمنی خاصی را جهت ارزیابی آسیب‌پذیری و طرح‌های واکنش اضطراری، برای ۸۰۰۰ صنعت

همگانی آب در ایالات متحده اجباری کرد و ارزیابی آسیب‌پذیری در بخش‌های منابع تامین آب، فرایندهای آبیگری و پیش‌تصفیه، تصفیه، شبکه توزیع، مخازن ذخیره‌سازی، مصرف و ذخیره‌سازی ایمن مواد شیمیایی در واحدهای تصفیه خانه و شبکه‌ی رایانه‌ای کنترل و ثبت اطلاعات را مورد تاکید قرار داد.

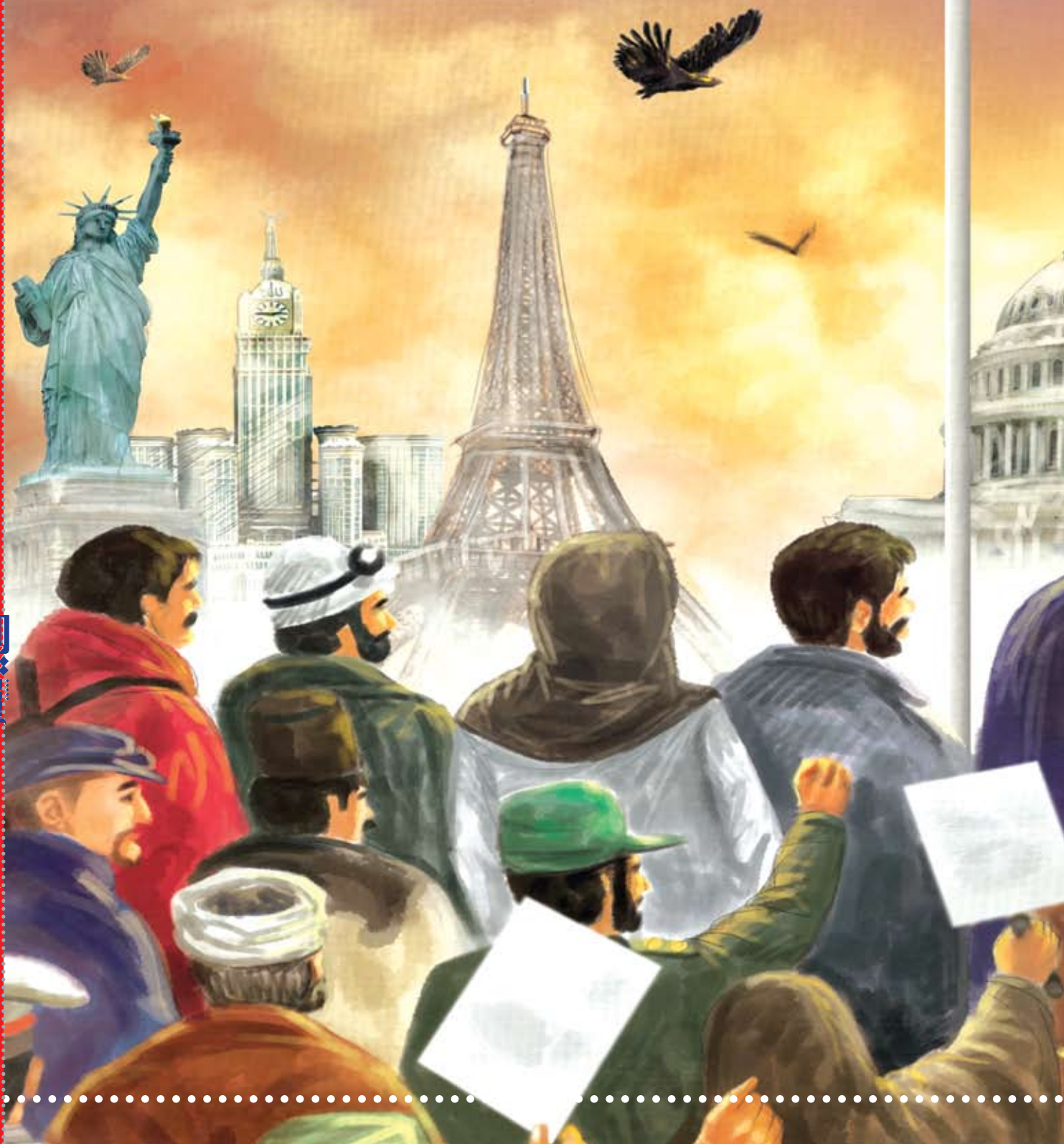
سیاست‌های پدافند غیرعامل در حوزه آب در بسیاری از کشورها به دقت دنبال می‌شود و به نظر می‌رسد در کشور ما نیز بنا به ماهیت این تهدید و پراکنش نامتوازن منابع آب در کشور و در شهرها قضیه به شکل جدی‌تری دنبال شود و قوانین و مقررات لازم در این زمینه تدوین شود. در جمع بندی می‌توان گفت با عنایت به شرایط جغرافیایی و اقلیمی کشور، پدافند غیر عامل در حوزه آب در کشور ما بایستی هم به مسئله کم‌آبی و مدیریت بهینه منابع آب موجود به جهت جلوگیری از بیابان‌زایی و اثرات متعاقب آن توجه داشته باشد و هم به ساختار دفاعی و امنیتی تاسیسات و منابع آب در مواقع بحران بیندیشد و در زمینه‌های مذکور به اتخاذ تصمیمات راهبردی مبادرت ورزد. این امر نیازمند هم‌افزایی و تشریک مساعی کلیه نهادها و دستگاه‌های مذکور و عموم جامعه است.

در مقابله با استکبار مردم تنه‌ای‌تان نمی‌گذارند

مطمئن باشید که ملت غیور و شجاع، خدمتگزاران کشور را در دشواری‌ها و در مقابله با زورگویی‌ها و زیاده‌خواهی‌های استکبار تنها نخواهد گذاشت.

حکم تنفیذ دوازدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۶/۵/۱۲

منطبق با سیاست‌های پدافند غیر عامل، بحران‌ها را مهار می‌کنیم

استفاده از آب در آبیاری تحت فشار - با در نظر گرفتن اولویت‌هایی مبتنی بر استراتژی‌های تعریف شده - را کاهش دهیم. دانشگاه بیرجند هم در این خصوص مطالعاتی انجام داده و پیشنهادهای علمی را مطرح کرده است.»

استاندار خراسان جنوبی ذیل مطلب فوق، یادآور شد: «توجه به این نکته ضروری است که هر طرحی بدون حضور و مشارکت مردم به عنوان بازوهای توانمند اجرایی در کشور، توفیقی نخواهد داشت. وقتی از سیاست‌های ابلاغی وزارت نیرو برای مهار بحران کم‌آبی و خشکسالی در کشور سخن می‌رود- سیاست‌هایی که از یک سو، لزوم اصلاح الگوی مصرف در بخش‌های مختلف را یادآور می‌شود و از سوی دیگر بر کمک دستگاه‌های اجرایی مبنی بر استفاده از روش‌های نوین آبیاری با در نظر گرفتن سلامت محیط زیست، تاکید می‌کند - در واقع بر مشارکت مردم به عنوان یک اصل، تکیه دارد و از اجرای پدافند غیرعامل مردم محور خبر می‌دهد.»

در حالی که قانونگذار کشت و تولید محصولات تراریخته را ممنوع اعلام کرده، به نظر می‌رسد دستگاه‌های اجرایی و نظارتی بر واردات این نوع کالاها - که به طور مستقیم، سلامت مردم را نشانه گرفته اند- اهمیتی جدی ندارند؛ به طور مثال، درصد بالای روغن‌های وارداتی را محصولات تراریخته به خود اختصاص می‌دهند. در این شرایط، شائبه عدم پایداری مسئولین به پدافند غیرعامل در حوزه‌های مختلف از جمله حوزه زیستی پدید می‌آید.

مروج الشریعه در این باره چنین گفت: «سیاست‌های اصلاح الگوی کشت به چند مولفه توجه می‌کند؛ در درجه اول، بازدهی اقتصادی است. بخش کشاورزی در کنار آموزش به مردم، آنها را در معرض انتخاب‌های متفاوتی قرار می‌دهد و در عین حال محصولاتی را زیر کشت می‌برد که هم بالاترین بازدهی اقتصادی با حداقل مصرف آب جامعه بهره‌بردار کشاورز را داشته باشد و هم مطابق با قانون، سلامت مردم را به مخاطره نیفکند ولی در برخی موارد ما ناگزیر از واردات هستیم. به خصوص در مورد کالاهای اساسی که امکان تامین و تولید آن در داخل کشور وجود نداشته باشد.»

وی ادامه داد: «مبادی ذریب قانونی در این باره نظارت‌های لازم را دارند و حتی درصدد هستند پیش از انجام واردات، با هماهنگی بخش‌های مختلف، این امر (واردات) را به حداقل برسانند. برای مثال،

کشت دانه‌های روغنی که می‌تواند نیاز کشور به واردات روغن را برطرف کند، چنانچه مطابق با الگوی کشت تعریف شده باشد، در اولویت قرار می‌گیرد ولی اگر ناگزیر به انتخاب بین دو محصول استراتژیک باشند، محصولی را برمی‌گزینند که در راستای سیاست‌های ابلاغی مبتنی بر مهار بحران‌های زیستی و کنترل سلامت جامعه باشد. فرض کنید که گندم نسبت به دانه‌های روغنی به آب کمتری نیاز دارد، در این صورت کشت گندم در اولویت قرار می‌گیرد و روغن وارد می‌شود. این‌ها هیچ منافاتی با سیاست‌های کلی پدافند غیرعامل ندارد بلکه همسو و هم‌راستای این جریان

**وقتی از سیاست‌های
ابلاغی وزارت نیرو برای
مهار بحران کم‌آبی و خشکسالی
در کشور سخن می‌رود در واقع بر
مشارکت مردم به عنوان یک اصل،
تکیه دارد و از اجرای پدافند
غیرعامل مردم محور
خبر می‌دهد**

حرکت می‌کند.»

محمد مهدی مروج الشریعه، استاندار خراسان جنوبی است که می‌پندارد برای غلبه بر چالش‌های موجود کشور از جمله بحران‌های حوزه زیست محیطی همچون کم‌آبی؛ باید از ظرفیت و مشارکت‌های مردمی مبتنی بر سیاست‌های پدافند غیرعامل مردم محور، بهره جست.

متن کامل گفتگوی ما با استاندار خراسان جنوبی در خصوص ضرورت‌های پرداختن به پدافند غیرعامل در ابعاد مختلف - به خصوص پدافند مردم محور- را در زیر می‌خوانید:

مروج الشریعه در ابتدا به یکی از مهم‌ترین چالش‌های کشور در حوزه زیست محیطی اشاره کرد و گفت: «کم‌آبی به واقع یک بحران است اما تنها منحصر به استان خراسان جنوبی نیست. در واقع خراسان جنوبی هشتمین استان به لحاظ کمبود منابع آبی است. ما استان‌هایی داریم که به مراتب شرایط اقلیمی سخت‌تری دارند. براساس سیاست‌های ابلاغی دولت که مبتنی بر پدافند غیرعامل است، باید با ارائه آموزش‌های لازم به مردم - برای استفاده بهینه از منابع آبی موجود- از این ظرفیت عظیم به درستی استفاده کنیم.»

وی در ادامه با اشاره به گزارش منتشرشده از سوی وزارت نیرو، تصریح کرد: «این وزارتخانه راهکارهایی اتخاذ کرده که بدون جلب مشارکت گسترده مردم از یک سو و کمک مسئولین اجرایی از سوی دیگر، ممکن نیست و به استفاده گسترده و وسیع سطوح مختلف از منابع آبی در بخش‌های مختلف کشاورزی، صنعتی و حتی خانگی می‌انجامد. به عنوان مثال، در بخش کشاورزی، راهکارهایی نظیر تغییر الگوی کشت و استفاده از تجهیزات و فناوری‌های نوین همچون استفاده از آبیاری تحت فشار ضروری است.

ما در این زمینه با دو موضوع مهم مواجه هستیم؛ یعنی هم باید مساحت هکتاری بیشتری را زیر کشت ببریم و هم درصد سهم

در گفت و گو با عضو هیئت رئیسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با «صیانت پایدار» مطرح شد

جنگ‌های جدید با هدف ایجاد شکاف دولت - ملت

دشمن مشروعیت نظام اسلامی را هدف گرفته است

گفت‌وگو از فاطمه مهردادیان

الگوهای جدید جنگی در دنیای امروز، جدایی بین مردم و حاکمیت را مورد توجه قرار داده و بنا دارد با کاهش اشتراکات بین دولت‌ها و ملت‌ها و ایجاد نارضایتی میان توده مردم، بدون هزینه کردن نظامی، عالی‌ترین سرمایه‌های یک کشور؛ یعنی نیروی انسانی را مورد هدف قرار دهد. در این راستا ایجاد و اعمال پدافند غیرعامل مردم محور، ضرورتی انکارناپذیر دارد. محمد جواد جمالی نویسنده گانی عضو هیئت رئیسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس دهم معتقد است رسانه‌ها به عنوان رکن چهارم دموکراسی باید در زمینه آشناس کردن مردم و مسئولین در این زمینه (پدافند غیرعامل مردم محور) بیش از گذشته اهتمام ورزند، چرا که برخی از اهمیت این موضوع غافل هستند. متن کامل گفتگوی ما با این نماینده مردم فسا در مجلس دهم را در زیر می‌خوانید:

«**توجه به پدافند غیرعامل مردم محور از چه زمانی مورد توجه دولت‌ها قرار گرفت؟**

از زمانی که قدرت‌های استعماری متوجه شدند زمان استفاده از بمب اتم و حمله‌های نظامی به سرآمده و به جای آن می‌توانند با دستکاری افکار عمومی و نارضایتی بین مردم، مقاصد خود را در هر کشوری به مرحله اجرا درآورند. در این جنگ بی‌قاعده و غیرنظامی، زیرساخت‌هایی که به مردم خدمات می‌دهند مورد هدف قرار می‌گیرند تا دولت در ارائه خدمات مناسب به شهروندان خود، ناتوان جلوه کند؛ در نتیجه، مردم ناراضی، مقابل حکومت قرار می‌گیرند. آمریکایی‌ها به عنوان پیشتازان این استراتژی ننگین، با شعار جدایی بین مردم و حکومت، درصدد دستیابی به اهداف شوم خود برآمده‌اند. در این هنگام، پدافند غیرعامل مردم محور با تکیه بر حمایت و پشتوانه‌های مردمی، می‌تواند موثرترین ابزار برای خنثی‌سازی توطئه‌های دشمنان باشد و از ملت و حاکمیت؛ هردو، مراقبت کند.

«**ارزیابی شما از وضعیت کنونی این نوع پدافند در کشور ما چگونه است؟**

به عنوان نماینده کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در پدافند غیرعامل، اذعان دارم که هنوز شناخت درستی از آن در کشور نداریم؛ نه در میان مردم و نه حتی در میان مسئولین. به نظر من نوپا بودن سازمان متولی از یک سو و عدم درک صحیح رسانه‌ها به خصوص رسانه ملی - به عنوان یک دانشگاه بزرگ ملی - از سوی دیگر باعث شده که بسیاری از مردم و مسئولین، حتی قادر به ارائه تعریف درستی هم از این مقوله نباشند. در حالی که ما

کشوری در معرض تهدیدهای متعدد هستیم. تهدیدهایی از جنس طبیعی و یا انسان‌ساز. پدافند غیرعامل فقط در حوزه مردم محور تعریف نمی‌شود بلکه در سایر حوزه‌ها نظیر زیستی، طبیعی، شهری، سایبری، اقتصادی و... نیز با مدل‌های خاص خود قابل ارائه است. ما فقط در معرض سیل و زلزله و دیگر بلاهای طبیعی نیستیم. سال گذشته به بانک‌ها و کارخانجات ما حمله سایبری شد و خسارت‌هایی بر جای گذاشت. این همه می‌طلبد که مردم و مسئولین با آگاهی و بینش کامل وارد این عرصه شوند. من معتقدم حوزه اولویت دار در پدافند غیرعامل، حوزه مردم محور است چرا که بصیرت مردم نسبت به اتفاقات در حال وقوع، می‌تواند آسیب‌ها را به شدت کاهش دهد و همدلی و وفاق بین ارکان حاکمیت به وجود آورد.

«**با توجه به این که در دهه چهارم عمر انقلاب اسلامی هستیم، ضرورت تقویت پدافند غیرعامل را چگونه تبیین می‌کنید؟**

در دنیای امروز، اصل بر این است که مشارکت مردم ضامن بقای حکومت‌هاست. چنانچه حمایت‌های مردمی، تخریب و یا تضعیف شود، دشمنان راه‌های نفوذ را باز می‌بینند و کیان مملکت را هدف قرار می‌دهند. انقلاب اسلامی کشورمان نیز بر پایه همین حمایت و مشارکت بالای مردم به بار نشست و صیانت از آن، ضرورتی انکارناپذیر دارد. دشمنان ما هم در پی تخریب همین ستون‌های عظیم مردمی هستند ولی برخی مسئولین از این موضوع غافل شده‌اند.

«**مطالبات رهبری در این حوزه چگونه پیگیری می‌شود؟** فرمایش رهبری مبنی بر این که «پدافند غیرعامل مثل مصونیت‌بخشی به بدن می‌باشد» باید همه دستگاه‌ها را متوجه ضرورت این مقوله می‌کرد ولی متأسفانه به دلیل بی‌اطلاعی مدیران از اهمیت موضوع، هنوز در ادارات بودجه‌های مربوط به پدافند غیرعامل با اکراه پرداخت می‌شود. بر همین اساس معتقدم صدا و سیما و به طور کلی رسانه‌ها باید با جدیت بیشتری وارد شوند و جامعه را به این اقعاع برسانند که اهمیت پدافند غیرعامل، کمتر از دفاع نظامی نیست.

«**مجلس چه اقدامی در این باره انجام داده است؟**

ما در برنامه ششم توسعه به این موضوع ورود و تکالیفی را متوجه دستگاه‌های مختلف کرده‌ایم. برای مثال هر وزارتخانه‌ای موظف است در صدی از بودجه خود را به پدافند غیرعامل اختصاص دهد. امیدواریم مسئولین در همه سطوح به درک درستی از ضرورت این موضوع برسند.

«**تشکر که در این مصاحبه شرکت داشتید** من هم سپاسگذارم.

پدافند مردم محور با تکیه بر حمایت و پشتوانه‌های مردمی، می‌تواند موثرترین ابزار برای خنثی‌سازی توطئه‌های دشمنان باشد و از ملت و حاکمیت؛ هردو، مراقبت کند

کھپتار

ماہنامہ خبر ہے تحلیلی ساوان پروفیزیراٹو کوشور

چرا نباید دست از موشک‌ها بکشیم!؟

سردشت سند جنایت غرب

این روزها غرب و به ویژه آمریکایی‌ها در حالی دم از ضرورت تعلیق توان موشکی ایران می‌زنند که هنوز آثار شوم حمایت آنها از صدام در حملات شیمیایی به سردشت بر جای مانده است و همچنان قربانی می‌گیرد.

در طول جنگ تحمیلی، ایران ۲۵۲ بار مورد حمله شیمیایی رژیم بعث عراق قرار گرفت که به حدود ۱۰۰ هزار مجروح شیمیایی منتج شد که هنوز از آثار آن‌ها رنج می‌برند. رژیم بعث عراق که از پیروزی در جبهه‌های جنگ علیه ایران ناامید شده بود، تصور می‌کرد با حملات شیمیایی می‌تواند خواسته‌های خود را بر ملت ایران تحمیل کند. از این رو در روزهای هفتم و هشتم تیرماه ۱۳۶۶، هواپیماهای بمب‌افکن عراق با بمب‌های شیمیایی به چهار نقطه پرازدحام و متراکم جمعیتی شهر سردشت حمله کردند و زن و کودک و خرد و کلان و مردم بی‌گناه آن شهر و اطراف آن را آماج گازهای کشنده و دهشتناک شیمیایی قرار دادند.

بمباران شیمیایی شهر مرزی سردشت فجیع‌ترین و وحشتناک‌ترین تهاجم شیمیایی بود که آثار و پیامدهای منفی زیادی به بار آورد. جمهوری اسلامی ایران، این تهاجم را غیرانسانی اعلام کرد و شهر سردشت را نخستین شهر قربانی جنگ‌افزارهای شیمیایی در جهان بعد از بمباران هسته‌ای هیروشیما نامید.

حمله شیمیایی هواپیماهای متجاوز رژیم بعث عراق به شهر سردشت، به شهادت ده‌ها نفر نفر و مجروح شدن هزاران تن انجامید و هنوز هم تعدادی از مردم مقاوم و شریف شهرستان سردشت با آثار و پیامدهای این بمباران دست به گریبان هستند. به رغم ارتکاب این جنایت هولناک، مجامع جهانی هیچ اقدامی در جلوگیری از ادامه تجاوز به عمل نیاوردند، حتی آن رژیم خونخوار را هم ملامت نکردند و چون گذشته بی‌اعتنا از کنار این حادثه گذشتند.

برابر گزارش‌ها، بیش از ۴۰۰ شرکت تولیدکننده مواد شیمیایی از عراق برای تجهیز شیمیایی حمایت کردند که بیشترین آنها از آلمان و انگلیس بودند. این در شرایطی است که آلمان به عنوان تنها کشوری شناخته می‌شود که هم کنوانسیون ژنو را امضا کرده و هم اتحادیه اروپا اجازه دارد با بازرسی از صنایع شیمیایی آن کشور مانع از تولید سلاح‌های شیمیایی به وسیله این کشور شود.

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

پیمان‌های بین‌المللی و منع استفاده تسلیحات شیمیایی

احمد موحدی - کارشناس روابط بین‌الملل

سال ۲۰۱۵ یادمان یکصد سالگی یکی از تراژیک‌ترین صفحات تاریخ بشر یعنی اولین حمله بزرگ مقیاس شیمیایی به شهر ایپر بلژیک برگزار شد. در ابتدا یادآوری می‌شود که نخستین توافقنامه بین‌المللی منع استفاده از سلاح‌های شیمیایی به سال ۱۶۷۵ بین فرانسه و آلمان برمی‌گردد که در استراسبورگ توافق کردند از گلوله‌های سمی در جنگ استفاده نکنند. تقریباً دو دهه بعد در کنوانسیون بروکسل در سال ۱۸۷۴ دومین توافق از این دست امضا شد. کنوانسیون بروکسل به کارگیری سم و زهر و مانند آن را در سلاح‌ها و پرتابه‌ها ممنوع اعلام می‌کرد. اما در واقع بعد از حمله ایپر موضوع سلاح‌های شیمیایی وارد فاز اصلی خود شده است.

در پی این حمله و در ادامه جنگ جهانی اول دو طرف درگیر به کرات از سلاح‌های شیمیایی و دیگر تسلیحات مشابه استفاده کردند که به نحو فاجعه باری ۱۲۴ هزار تن گاز کلر، خردل و دیگر گازهای شیمیایی انتشار پیدا کرده بود و بیش از یک میلیون قربانی گرفت.

آنچه که این حوادث را وحشتناکتر می‌کرد این واقعیت بود که قبل از ورود به قرن بیستم یک ابزار قانونی بین‌المللی که استفاده از گازهای سمی را در جنگ ممنوع کرده بود در قالب کنوانسیون صلح ۱۸۸۹ لاهه مدتها قبل از جنگ جهانی اول

وجود داشت اما به وضوح نادیده گرفته شده بود و استفاده گسترده از این گازها به حدی بود که برخی نام جنگ شیمیایی را برای جنگ اول جهانی انتخاب می‌کنند. بعد از این جنگ بود که فعالان جامعه بین‌المللی به فکر افتادند که سازوکار و چارچوب‌های حقوقی محکمتری برای برخورد با مسئله سلاح‌های شیمیایی و باکتریولوژیک وضع کنند. سند مهمی که در این خصوص امضا شد پروتوکل ۱۹۲۵ ژنو راجع به منع استفاده از گازهای سمی و خفه‌کننده در جنگ بود. این پروتوکل که برای رفع ابهامات کنوانسیون لاهه بود البته خود نیز ایراداتی به همراه داشت. اول اینکه صرفاً استفاده از سلاح‌های شیمیایی را در زمان جنگ ممنوع کرده بود و هیچ قاعده خاصی برای ممنوعیت تحقیقات، توسعه تولید، آزمایش و نگهداری این تسلیحات ندارد و نیز فاقد هرگونه نظام بازرسی و راستی‌آزمایی برای تضمین اجرای آن توسط دولت‌ها بود. علاوه بر اینها امکان انتقام‌گیری در حملات شیمیایی را نیز باز گذاشته بود. همین ضعف‌های بنیادی و عدم ضمانت اجرایی آن باعث شد تا در دهه ۱۹۸۰ شاهد ذخیره ۷۰ هزار تن گازهای شیمیایی مانند سارین باشیم بخصوص توسط دو طرف جنگ سرد یعنی ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی و نیز شاهد استفاده از این سلاح‌ها توسط عراق در جنگ علیه ایران باشیم. برای مبارزه جدی‌تر با این مسئله در سال ۱۹۷۲ کنوانسیون سلاح‌های شیمیایی و بیولوژیک باز هم در ژنو تصویب شد اما علیرغم همه این تلاش‌ها دولت عراق طی سالهای ۱۹۸۴ تا ۱۹۸۹ بارها از این سلاح‌ها استفاده کرد که اولین آنها در سال ۱۳۵۹ و تنها چند ماه بعد از تجاوز نظامی عراق به خاک ایران در غرب ایلام بود و از مهمترین این حملات توسط عراق بمباران شیمیایی شهر حلبچه در سال ۱۹۸۸ بود که بیش از ۵ هزار نفر کشته بر جای گذاشت. رسوایی بزرگتر در این زمینه این بود که بعدها طبق گزارشات سازمان ملل مشخص شد که دولت عراق که امکان تولید و توسعه تجهیزات لازم برای برنامه تسلیحاتی خود نداشت در اوایل دهه ۱۹۸۰ بیش از هزار تن عامل خردل از کشورهای اروپای غربی و ایالات متحده

و آفت‌کشها در تجارت بین‌المللی نیز در این زمینه قابل ذکر است. طبق این کنوانسیون واردات، صادرات و تولید مواد تحت کنترل با شرایط خاصی بوده است و در صورت اعلام عدم رضایت واردات برای یک ماده شیمیایی ورود آن از هر منبعی و تولید آن در کشور عضو جهت استفاده داخلی ممنوع خواهد بود. کنوانسیون استکهلم در مورد آلاینده‌های آلی پایدار که مواد شیمیایی سمی مانند آلدین کلردان و دی‌اکسین هستند نیز از جمله معاهدات مهم در این زمینه است. به هر تقدیر استفاده از مواد شیمیایی چه در قالب استفاده‌های نظامی و چه صنعتی تاکنون صدمات جبران‌ناپذیری به حیات نوع بشر زده است بنابراین منع و محدودسازی استفاده از این مواد چیزی است که امروزه با جدیت بیشتری در جامعه جهانی دنبال می‌شود و با این روند می‌توان به جهانی عاری از این مواد امیدوار بود.

وارد کرده است. سرانجام و در پی این اتفاقات جامعه جهانی در سال‌های پایانی هزاره دوم سازمان مبارزه با سلاح‌های شیمیایی را برای اجرای مفاد کنوانسیون شیمیایی در ۱۹۹۷ در لاهه تاسیس کرد. این سازمان بر مبنای کنوانسیون منع استفاده از سلاح‌های شیمیایی نه تنها استفاده بلکه هرگونه تحقیق و توسعه تولید ذخیره انتقال و نگهداری این سلاح‌ها را ممنوع می‌کند و برخلاف قوانین منع استفاده از سلاح‌های هسته‌ای که ماهیتی تبعیض‌آمیز دارد و برخی قدرت‌ها را در بر نمی‌گیرد این کنوانسیون نگاه برابر دارد و هیچ کشوری حق استفاده از این تسلیحات را ندارد و آنهایی که دارای این سلاح‌ها می‌باشند ملزم به امحا و نابودی آن هستند که طبق گزارش‌ها تاکنون ۱۹۰ کشور عضو ۸۶ درصد این تسلیحات را نابوده کرده‌اند و بیش از ۲۵۰۰ بازرسی توسط سازمان طی این مدت به عمل آمده است. این رکورد باعث شد تا سازمان منع سلاح‌های شیمیایی در سال ۲۰۱۳ برنده جایزه صلح نوبل شود. با این وجود طی یکی دو سال اخیر شواهدی در دست است که گروه‌های معارض در جنگ سوریه از این سلاح‌ها استفاده کرده‌اند. اینک تلاش سازمان برای متقاعد کردن بدون قید و شرط پنج کشور خارج از سازمان یعنی آنگولا، مصر، میانمار، کره شمالی، سودان به همراه رژیم اشغالگر قدس جهت پیوستن بدون تاخیر به این سازمان می‌باشد. یکی از چالش‌های این سازمان حفظ خود و حفظ چارچوب‌های خود در برابر تغییر و تحولات تکنولوژیک است.

■ دولت عراق طی سال‌های ۱۹۸۴ تا ۱۹۸۹ بارها از سلاح‌های شیمیایی استفاده کرد که اولین آنها در سال ۱۹۸۰ و تنها چند ماه بعد از تجاوز نظامی به خاک ایران در غرب ایلام بود و از مهمترین این حملات توسط عراق بمباران شیمیایی شهر حلبچه در سال ۱۹۸۸ بود که بیش از ۵ هزار نفر کشته بر جای گذاشت

آنها تلاش می‌کنند مدام خود را با این تحولات به پیش رانده تا مصادیق و معیارهای جدید سلاح شیمیایی را بشناسند و در قالب‌های گذشته نمانند. در مجموع می‌توان گفت که برخلاف بسیاری از معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی، تلاش برای خلع سلاح شیمیایی و منع گسترش آن در بین جامعه جهانی موفقیت‌آمیز بوده و عزم جدی برای پیشبرد آن در آینده وجود دارد.

■ جامعه جهانی در سال‌های پایانی هزاره دوم سازمان مبارزه با سلاح‌های شیمیایی را برای اجرای مفاد کنوانسیون شیمیایی در ۱۹۹۷ در لاهه تاسیس کرد. این سازمان بر مبنای کنوانسیون منع استفاده از سلاح‌های شیمیایی نه تنها استفاده بلکه هرگونه تحقیق و توسعه تولید ذخیره انتقال و نگهداری این سلاح‌ها را ممنوع می‌کند

موضوع مهم دیگر در ارتباط با قوانین و مقررات بین‌المللی منع سلاح‌های شیمیایی، صنایع شیمیایی است. مواد شیمیایی برای تولید فرآورده‌های بیشماری به کار می‌روند که سلاح‌های شیمیایی تنها بخشی از آن است. در واقع این مواد ماهیتی چندمنظوره دارند. رشد روزافزون صنایع شیمیایی و گسترش کاربری استفاده از آنها باعث شده است صدمات و حوادث زیانبار متعددی به انسان و طبیعت وارد شود که اغلب جبران‌ناپذیر می‌نمایند بنابراین مدیریت صحیح و استفاده درست از این مواد نیز اهمیتی روزافزون داشته است. در همین راستا معاهدات و توافقات بین‌المللی متعددی در ارتباط با صنایع شیمیایی صورت گرفته است. ایمنی شیمیایی و مدیریت شیمیایی مفاهیمی هستند که بیش از دو دهه از عمر آنها به‌عنوان موضوعاتی الزام‌آور می‌گذرد. از جمله این توافقات می‌توان به کنوانسیون وین در قالب جنبش جهانی حفاظت از لایه اوزن و پروتکل مونترال با هدف تهیه فهرست مواد مخرب لایه اوزن و اقدامات کنترلی آن اشاره کرد.

طبق پروتکل مونترال کلروفلوروکربنها، بروموکلروفلوروکربن‌ها، حلال‌ها، هیدرو کلرو فلورو کربن‌ها، هیدرو برومو فلورو کربن‌ها از مصادیق مواد شیمیایی تحت کنترل این پروتکل هستند. از دیگر این معاهدات می‌توان به کنوانسیون بازل با هدف ایجاد یک حاکمیت جامع بر حمل و نقل و امحا پسماندهای خطرناک به منظور سلامت انسان و محیط زیست اشاره کرد. کنوانسیون روتردام در مورد آئین اعلام رضایت قبلی در مورد مواد شیمیایی

جهان و چالش زباله‌های هسته‌ای

مرضیه موحدیان

کشورهای مختلف جهان که دارای صنعت هسته‌ای می‌باشند در زمینه اقدامات ایمنی راه‌حل‌های مختلفی را پیگیری می‌کنند. بخش اعظم ایمنی مربوط به شیوه‌های دفن زباله‌های پرتوزا می‌باشد. این زباله‌ها از لباس‌ها و دستکش‌ها و روپوش و بلوزهای آزمایشگاهی افرادی که با مواد رادیواکتیو در تماس هستند تا میله‌های سوخت بازیافت نشده حاوی رادیو ایزوتوپ‌ها را در برمی‌گیرد. در فرانسه که ۷۵ درصد الکتریسیته خود را از طریق انرژی اتمی به دست می‌آورد سالانه به ازای هر نفر یک کیلوگرم زباله اتمی تولید می‌شود. آنها این زباله‌ها را به صورت استوانه‌های ۲۰۰ لیتری درمی‌آورند و در انبارهای بتونی با دیواره‌های بسیار ضخیم مجهز به دستگاه‌های تهویه پر قدرت نگه می‌دارند. همچنین قانون دفن زباله‌های پرتوزا در اعماق ۵۰۰ متری زمین در ۲۸ ژوئن ۲۰۰۶ میلادی به تصویب مجلس شورای فرانسه رسید. ایالات متحده به دلیل وسعت زیاد سرزمین محل‌های بسیاری برای دفن این زباله‌ها و مواد پرتوزا را در اختیار دارد. آنها ابتدا در سال ۱۹۹۹ محلی را در اعماق زمین و در درون قشرهای نمکی برای مدفون کردن این زباله‌ها و زباله‌های نظامی در نظر گرفتند. آنها همچنین برای دفن دائمی زباله‌های پرتوزا

بر روی تشکیلات آتش‌نشانی و درزهای ناشی از آنها در منطقه نوادا مطالعه می‌کنند. دولت سوئیس میله‌های سوخت خود را به کشورهای فرانسه و انگلستان می‌فرستد و کاری با زباله‌های پرتوزای آنها ندارد و در سال ۲۰۱۱ اعلام کرد که زمانی که عمر مفید نیروگاه‌های آن به ۵۰ سال برسد آنها را متوقف خواهد کرد. در آلمان به خصوص بعد از حادثه فوکوشیما صدراعظم این کشور اعلام کرد که تا سال ۲۰۲۲ تمام نیروگاه‌های اتمی این کشور را متوقف خواهد کرد و بر روی پروژه انرژی خورشیدی ۲۵۰۰۰ مگاواتی کار می‌کنند. دولت ژاپن پس از فاجعه فوکوشیما گزارشی ۲۲۰ صفحه‌ای درباره حادثه و ارزیابی آن، شرح حادثه، تلاش‌ها برای مهار، ملاحظات ایمنی نیروگاه، پاسخ اولیه ژاپن به حادثه، آمادگی برای شرایط اضطرار، مدیریت بحران، گذار از مرحله اضطرار به مرحله بازیابی، عواقب رادیولوژیک حادثه و ریکاوری بعد از حادثه ارائه شد و در پایان درس‌هایی که ژاپن باید از حادثه بگیرد منتشر کرد. آنها به این نتیجه رسیده‌اند که تا سی سال آینده فعالیت نیروگاه‌های اتمی خود را متوقف خواهند کرد و پس از آلمان و سوئیس سومین کشوری است که این موضوع را اعلام کرده است. ایمنی نیروگاه‌های اتمی موضوعی پیچیده است که از لحظه طراحی و مکانیابی این تأسیسات تا مراحل بهره‌برداری و اجرا باید به دقت در دستور کار قرار گیرد. امروزه گروه‌های فعال بین‌المللی در قالب طرفداران محیط زیست، حامیان صلح و تشکیلات دیگر خواستار توجه بیشتر و دقیق‌تر به مسئله ایمنی هسته‌ای هستند و اهمال در این زمینه را محکوم می‌کنند و از سازمان‌های متولی می‌خواهند قوانین و الزامات سختگیرانه‌ای را در قبال حفاظت از انسان و محیط زیست در ارتباط با تأسیسات اتمی لحاظ کنند.

«صیانت پایدار» گزارش می دهد

مروری بر الزامات بین المللی برای ایمنی هسته‌ای

حامد رشیدی

در جهان پر از خطر و ناامنی کنونی نیروگاه‌های هسته‌ای اماکنی هستند که بسیار حساس و مخاطره‌آمیز هستند. حادثهٔ نیروگاه چرنوبیل موجب گردید ایمنی تأسیسات هسته‌ای بیش از پیش مورد توجه جامعهٔ بین‌المللی قرار گیرد. در این حادثه، در ۲۶ آوریل ۱۹۸۶ راکتور شماره ۴ نیروگاه هسته‌ای چرنوبیل در ۱۰۰ کیلومتری شمال کیف به هنگام آزمایش ژنراتور از کنترل خارج و آتش گرفت و سپس منفجر گردید. حدود ۹ تن عناصر پرتوزا (۹۰ برابر بمب هیروشیما) به شدت به آسمان پرتاب گردید و به محیط وارد شد. جهت باد در روزهای بعد بیشتر از سمت شمال به غرب بود و بدین ترتیب کشورهای روسیه سفید، روسیه و لهستان و کشورهای بالتیک تحت تاثیر شدید پرتوایی قرار گرفتند. برآورد شده است چرنوبیل تا دست کم ۲۰ هزار سال آینده قابل سکونت نخواهد بود.

در پی این حادثه جامعه بین‌المللی تصمیم گرفت که اسناد بین‌المللی الزام‌آوری را در زمینه ایمنی تأسیسات و فعالیت‌های هسته‌ای تدوین و به اجرا درآورد. کنوانسیون‌های اعلام فوری حوادث هسته‌ای، کمک‌رسانی به هنگام حوادث هسته‌ای و فوریت‌های رادیولوژیکی (هر دو مصوب ۱۹۸۶) ایمنی هسته‌ای (۱۹۹۴) و ایمنی مدیریت سوخت مصرف شده و پسماند رادیواکتیو (۱۹۹۷) اسناد بین‌المللی الزام‌آوری بودند که طرف مدت زمان نسبتاً کوتاه تدوین و به اجرا گذاشته شدند.

منظور از ایمنی هسته‌ای (Nuclear

Safety) دستیابی به شرایط

بهره‌برداری صحیح پیشگیری

از حوادث یا کاهش پیامدهای

حوادثی است که به حفاظت

کارکنان محل تأسیسات،

عموم مردم از خطرات تابش

بیشتر از مقدار مجاز می انجامد.

در ایمنی تأسیسات هسته‌ای،

به‌وسیله تعیین، استقرار، حفظ و نگهداری

اصول دفاع موثر در برابر خطرات رادیولوژیکی، از

افراد، جامعه و محیط زیست محافظت نماییم.

باید خاطر نشان کرد که ایمنی هیچگاه به طور

کامل و مطلق محقق نمی‌شود چراکه زندگی

بشر همواره در معرض مخاطره است. بنابراین

زمانی که از ایمنی نیروگاه‌های اتمی نیز صحبت

می‌شود به معنای تضمین کامل و بدون ریسک

این مکان‌ها نیست، اما به هر حال رعایت اصول ایمنی می‌تواند نیروگاه‌ها را به مکانی امن‌تر برای تولید انرژی تبدیل کند. با این حال هدف اصلی و عمومی ایمنی هسته‌ای حفاظت و دفاع موثر از افراد جوامع و محیط‌زیست در برابر خطرات و آسیب‌های رادیولوژیکی است.

طبق آمارها در سال ۲۰۱۷ تعداد ۴۵۱ نیروگاه اتمی در ۳۱ کشور جهان فعال بوده‌اند و کشورهای ایالات متحده فرانسه چین روسیه و کره جنوبی بیشترین تعداد نیروگاه اتمی را در اختیار دارند. این نیروگاه‌ها حدود ۶ درصد انرژی جهان و ۱۳ درصد الکتریسیته جهان را تامین می‌کنند و سهم آنها در آینده رو به افزایش خواهد بود. اما خطرات بزرگ طبیعی و انسانی همچون زلزله، سیل، سونامی، آتش سوزی و ... ایمنی نیروگاه‌های اتمی را تهدید می‌کند و تاکنون به کرات اتفاق افتاده‌اند. وقتی که با صنعتی اینچنین خطرناک سر و کار دارید، باید بدانید که خطر و ناامنی بخشی از

ماجرا خواهد بود. فاجعه هسته‌ای فوکوشیما توسط سونامی ۱۰ متری توکو هو در

مارس ۲۰۱۱ در ژاپن اتفاق افتاد که طی آن بیش از ۹ هزار نفر کشته شد و ژاپن

چند متر به سمت شرق جابجا شد این حادثه در حال تبدیل شدن به یک

فاجعه انسانی و زیست محیطی بود. به همین دلیل حدود ۲۵۰ هزار نفر افراد

ساکن حوالی نیروگاه به مکان‌های دیگری انتقال داده شدند. علاوه بر چرنوبیل

و فوکوشیما حوادث مرگبار هسته‌ای دیگر نیز رخ داده است. فاجعه هسته‌ای

کیشیتیم در ۱۹۵۷ در اوزبورسک شوروی رخ داد که قدرت انفجار آن با ۱۰۰

تن دینامیت برابری می‌کرد و ۵۵ نفر را در اثر سرطان ناشی از تشعشعات از

بین برد و ۴۵ هزار نفر در معرض پرتوهای مضر این ناحیه قرار گرفتند، فاجعه ویند

اسکال در بریتانیا و حادثه تری‌مایل‌آیلند در پنسیلوانیا و موارد مشابه دیگر نیز در این

زمینه قابل ذکرند. در ایجاد و بهره‌برداری از تأسیسات هسته‌ای، اشخاص مختلفی مانند طراحان

و سازندگان ساختمان و تجهیزات نیروگاه و بهره‌برداران دخالت می‌کنند.

همانطور که اشاره شد به دلیل اهمیت حفاظت از محیط زیست و همچنین حفاظت از سلامتی

و ایمنی کارکنان و عموم مردم، کلیه سطوح مدیریت، واحدهای سازمانی و یکایک کارکنان باید

از بهترین تجربی‌های مهندسی، قوانین و استانداردهای بین‌المللی و توصیه‌های ایمنی و کیفی

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پیروی کرده و از تجهیزات، خدمات و فرآیندها، بالاترین کیفیت

استفاده نمایند.

**طبق آمارها در
سال ۲۰۱۷ تعداد ۴۵۱
نیروگاه اتمی در ۳۱ کشور
جهان فعال بوده‌اند و کشورهای
ایالات متحده، فرانسه، چین،
روسیه و کره جنوبی بیشترین
تعداد نیروگاه اتمی را
در اختیار دارند**

جمهوری اسلامی ایران

تاریخ: ۱۳۹۷/۳/۲۴
شماره:

عنوان: بسته‌ی ضد تحریم

موضوع: هفت تضمین برای مقابله با بدعهدی اروپا

به: مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران

۱ اروپا باید سکوت خود در برابر نقض برجام توسط آمریکا را جبران کند

۲ بانکهای اروپایی باید انتقال وجوه مربوط به تجارت با جمهوری اسلامی را انجام دهند

۳ اروپا باید با هرگونه تحریمی علیه جمهوری اسلامی ایران مقابله کند

۴ سران اروپایی باید به دلیل نقض قطعنامه‌ی ۲۲۳۱ درباره برجام، قطعنامه‌ی ای علیه آمریکا به شورای امنیت ببرند

۵ سران سه کشور اروپا نباید مطلقاً بحث موشکی و حضور جمهوری اسلامی در منطقه را مطرح کنند

۶ اروپا باید فروش کامل نفت ایران را به قدری که جمهوری اسلامی می‌خواهد تضمین کند

۷ در صورت تعلل اروپا در تعهد به این شروط، حق ما برای آغازکردن فعالیتهای تعطیل شده‌ی هسته‌ای محفوظ است

بسته ضد تحریم / هفت تضمین برای مقابله با بدعهدی اروپا

۱۳۹۷

ملت ایستاده

ملت فلسطین امروز با قدرت ایستاده‌اند؛ حقیقتاً باید این ملت را تحسین کرد. زیر این فشار عظیم اقتصادی از یک طرف و تهاجم و کشتار و فاجعه آفرینی و تخریب و حملات گوناگون، آتشباری بر روی زن و کودک از یک طرف دیگر، در عین حال این ملت ایستاده‌اند.
رهبر معظم انقلاب اسلامی

عکس مربوط به حضور یک دختر فلسطینی در اعتراضات اخیر در مرز نوار غزه است. این اعتراضات پس از انتقال سفارت آمریکا به قدس تشدید شده است.